

Årsmelding 2022

Norsk barnebokinstitut er et nasjonalt forsknings-, undervisnings- og formidlingsinstitut for barne- og ungdomslitteratur.

Se årsmeldingens vedlegg for mer informasjon om:

Ansattes eksterne verv og oppdrag; ansattes deltakelse på kurs og seminarer, festivaler, konferanser, o.a.; møtevirksomhet; forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid; høringsuttalelser; bibliotekets utlånstall; fullstendig mediedekning; mm.

Det er utarbeidet en separat årsrapport for Bærekraftsbiblioteket.

Innhold

Strategiske mål	5
Handlingsplan for 2022	5
<i>Mangfoldsstrategi</i>	6
Administrative innsatsområder i 2022	6
<i>Overgang til nytt IT-system</i>	6
<i>Ny pensjonsordning og opprettelse av Styringsgruppe for pensjon</i>	7
Organisasjon	7
Eksterne organer	7
<i>Rådet</i>	7
<i>Læringsmiljøutvalg</i>	8
<i>Klagenemnd</i>	8
<i>Studentombud</i>	8
Intern struktur	8
Styre	8
Ledelse og administrasjon	9
Årsverk	10
<i>Endringer i kollegiet i perioden</i>	10
<i>Ansatte ved utgangen av 2022</i>	10
<i>Ansattes interne verv</i>	10
Biblioteket	11
<i>Lesesalen</i>	11
Økonomi	11
Medlemskap i følgende organisasjoner	12
Samarbeidsavtaler med følgende organisasjoner	12
Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur	12
Internasjonalt samarbeid	13
Kari Skjøsbergs Fond	13
Utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid	14
BarneLitterært ForskningsTidsskrift – Nordic Journal of ChildLit Aesthetics (BLFT)	15
Bærekraftsbiblioteket	17
<i>Barnelitterære dannelsesprosesser, et felles vitenskapelig og kunstnerisk</i> <i>forskningsprosjekt, 2020 - 2022</i>	19
Formidlingslaboratorium – utvikling og utprøving av ny litteraturformidling	22
<i>Bok til alle fysisk og digitalt</i>	22
<i>Litterære opplevelser for alle</i>	22

<i>Digital formidling</i>	23
Individuelt arbeid med vitenskapelig og kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid	23
<i>Doktorgradsavhandling under arbeid</i>	23
<i>Kepler 62 (bokserie)</i>	24
<i>Johnny 777 (bokserie)</i>	24
<i>Zara og dei: Missekonkurransen (film)</i>	24
<i>Novellemysteriet (spill- og formidlingsopplegg)</i>	24
<i>Møt krigere (turne)</i>	25
<i>Girls skate: Betongparken (bok og formidling)</i>	25
<i>Pirater fra hele verden (bok)</i>	25
<i>Dyr i krig (bok og forskningsprosjekt)</i>	25
Fagartikkelside: Kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid	26
Deltakelse på internasjonale konferanser	26
Øvrig forskningssamarbeid	26
<i>Shared reading Practices in Early Childhood Education and Families for Language Learning (SPrELL)</i>	27
<i>Kritisk tenkning i barneskolen (KRiT)</i>	27
Utdanninger og kurs	27
Fagkollegium.....	28
Kvalitetsutvikling	28
<i>Studentevalueringer</i>	28
Masterstudiet i barnelitterær skrivekunst og formidling.....	29
<i>Undervisningspersonale</i>	29
Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert)	30
<i>Undervisningspersonale</i>	30
Forfatterutdanningen i skrivekunst og litteraturformidling på bachelornivå	30
<i>Undervisningspersonale</i>	31
Alumni.....	31
Kurs og undervisningsoppdrag.....	31
<i>Studiebesøk</i>	32
<i>Samarbeid med Fagskolen for bokbransjen</i>	32
Formidling	32
Informasjon og presse	32
<i>Mediedekning</i>	33
Nettsider	33
<i>Nettstedsstatistikk</i>	33
<i>Sosiale medier</i>	33

Podcast «Barnebokprat».....	34
Utstillinger.....	36
Arrangementer og seminarer i egen regi.....	36
Arrangementer i samarbeid med andre 2. juni 2022 Fremtid på vent	42
<i>Annen formidlingsaktivitet</i>	43
<i>Formidlingsartikler på instituttets nettsider</i>	43
<i>Månedens illustratør</i>	44

Strategiske mål

Strategiplan for 2020-2024 ble vedtatt av styret 18. november 2019. Den lyder slik:

«Visjon: Kunst og kunnskap

Barne- og ungdomslitteratur gir kunstopplevelse og kunnskap, og styrker selvinnstikk og forståelse av andre. En bred, rik og mangfoldig barne- og ungdomslitteratur bidrar til å styrke demokratiet.

Norsk barnebokinstitutt er et møtested for de som arbeider med barne- og ungdomslitteratur, enten tilnærmingen er akademisk, kunstnerisk, eller formidling. Instituttet er en privat stiftelse. Arbeidsfeltene er forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, undervisning og formidling. Vi arbeider for at barne- og ungdomslitteratur er god, mangfoldig, relevant og tilgjengelig.

Målsetninger for perioden 2020 – 2024:

- Utvikle forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid som belyser barne- og ungdomslitteraturens kvaliteter
- Utvikle ny formidling av egen og andres fagkunnskap
- Videreutvikle utdanninger og kurs for forfattere, illustratører og formidlere
- Styrke nasjonalt og internasjonalt samarbeid»

Strategiplanen er ledsaget av retningslinjer for arbeidet innen utvalgte satsningsområder:

- Forskning og kunstnerisk utvikling
- Rekrutteringspolitikk
- Kommunikasjon
- Formidlingsutvikling
- Utdanningskvalitet
- Undervisningsutviklingspolitikk
- Mangfold og samarbeid

Handlingsplan for 2022

Instituttet har med utgangspunkt i strategiplanen, satt særlig fokus på:

- Å jobbe videre med forankringen av mangfoldsprofilen
- Forberede kunstnerisk utviklingssamarbeid i internasjonale, fremragende kunstmiljøer

- Styrke instituttets nasjonale nedslagsfelt ved å tilby digitale løsninger for publikum på våre arrangementer
- Videreutvikle innholdet i instituttets podkast og profileringen av denne
- Å arbeide bredt for rekruttering av en mangfoldig studentmasse
- At studentaktiviteten skal synliggjøres på nettsidene

Mangfoldsstrategi

I 2021 ble det utarbeidet en særlig mangfoldsstrategi. Denne tar utgangspunkt i Kulturmeldinga fra 2018 og Norsk kulturråds forprosjektrapport *Et kunnskapsbasert og langsiktig mangfoldsarbeid*. Instituttet diskuterte seg frem til et mangfoldsbegrep som er bredere enn Kulturrådets definisjon:

- Samer og nasjonale minoriteter
- Personer med tilknytning til andre geografiske områder, land og språk
- Ulike religioner og livssyn
- Funksjonsnedsatte og døve
- Kjønn, seksualitet og kjønnsidentitet

Det er ikke et mål at instituttets mangfoldsarbeid til enhver tid skal være rettet mot alle disse kategoriene, snarere at det skal være mulig å gjøre et hensiktsmessig utvalg herfra i planleggingen av hvilke tiltak som skal gjennomføres i de ulike delene av virksomheten. I 2022 har samtlige studier hatt friplass for studenter med bakgrunn fra enten Afrika, Latin-Amerika, Asia og Midtøsten, det er blitt holdt et skrivekurs for kunstnere med flerspråklig bakgrunn. To delprosjekter under Formidlingslaboratoriet har hatt et mangfoldsfokus. To av ni podcastepisoder publisert i 2022 har hatt et mangfoldsfokus og flere formidlingsartikler.

Strategien inneholder også kriterier for å styrke mangfoldet innad i personalet. Ved inngangen til 2023 er flerspråklig representert ved 3 årsverk, inkludert på toppledernivå.

Administrative innsatsområder i 2022

Overgang til nytt IT-system

Høsten 2021 skiftet instituttet IT-systemer, til det skybaserte Microsoft365. I 2022 har vi jobbet videre med hvordan Teams best mulig skal dekke behovene instituttet har for god og effektiv intern kommunikasjon, digitale møter både internt og eksternt, og ikke minst hvordan systemet kan tjene både innhold i og administrasjon av undervisningen.

Ny pensjonsordning og opprettelse av Styringsgruppe for pensjon

Instituttet gikk 1.1.22 fra ytelses- til innskuddspensjon for sine ansatte. DnB er fortsatt pensjonsselskap.

Styringsgruppe for pensjon er opprettet, den består av Niklas Ross Lello (tillitsvalgt), Ellen Aagaard (administrasjons- og studieleder) og Helene Miller (ekstern). Gruppen kan gi anbefalinger og råd vedrørende forvaltning, endringer og praktisering av pensjonsordningen.

Organisasjon

Norsk barnebokinstitutt er en stiftelse med eget styre og eksternt råd, klagenemnd og læringsmiljøutvalg. Styret er ansvarlig for driften, mens rådet nedsetter styret og er rådgivende og evaluerende.

Eksterne organer

Rådet

Rådet er et sentralt ledd i kvalitetssikringen med vekt på brukerperspektivet, og ansvarlig for å velge Norsk barnebokinstituttets styre (med unntak av representanter som er valgt av studenter og ansatte). Rådet evaluerer instituttets samlede virksomhet på årsmøtet, på høstmøtet evalueres ett av de sentrale satsningsområdene etter en oppsatt, rullerende plan.

Rådsmedlemmer 2020-2023:

Universiteter og høyskoler: Ingeborg Eidsvåg Fredwall (Leder) (Vara: Anita Berge Heivoll)
Institusjoner og organisasjoner innen barnekulturformidling: Zeze Kolstad (nestleder), (Vara: Terese Mungai-Foyn) begge fra Nordic Black Theatre
Norske barne- og ungdomsbokforfattere: Mari Moen Holsve (Vara: Bjørn Ingvaldsen)
Den norske Forleggerforening: Eva Thesen
Grafill/Tegnerforbundet: Akin Duzakin (Vara: Åshild Irgens)
Norsk bokhandlerforening: Emilie Jarto (Vara: Anne Schiøtz)
Norsk bibliotekforening: Beate Ranheim (Vara: Jan-Egil Holter-Wilhelmsen)
Norsk kritikerlag: Petra J. Helgesen (Vara: Egon Låstad)
Kunsthøgskolene: Birgitte Oppegaard Pollen
Norsk kulturskoleråd: Elin Kvernmoen
Fra Norsk barnebokinstituttets styre: Torbjørn Urfjell
Nasjonalbiblioteket (observatørstatus): Anne Kristin Lande

Norsk barnebokinstituttets årsmøte ble avholdt 21.4.2022 Saker til årsmøtet: Norsk barnebokinstituttets årsoppgjør og årsmelding, kvalitetssikring av virksomheten, valg av nytt styre.

Rådets høstmøte ble holdt 1.9.2022. Agenda for høstmøtet: Kvalitetssikring av den strategiske målsetningen «Utvikle forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid som belyser barne- og ungdomslitteraturens kvaliteter»

Læringsmiljøutvalg

Utvalget består av en representant for studentene og en representant for de ansatte. Utvalget skal ha et overordnet og helhetlig blikk på Norsk barnebokinstitutt's arbeid med læringsmiljø og bidra til at bestemmelsene i UH-lovens §4-3, 1. og 2. ledd blir gjennomført.

I 2022 har utvalget hatt følgende medlemmer: Atla Marie Furuholmen Kvalem og Ellen Aagaard.

LMU har ikke hatt saker til behandling i 2022.

Klagenemnd

Norsk barnebokinstitutt har felles klagenemnd med Skrivekunstakademiet i Hordaland. Nemnda behandler klager over enkeltvedtak og andre klager for studentene. Nemnda har fem medlemmer med personlig vara. Leder og leders vara skal oppfylle lovbestemte krav for lagdommere. To av medlemmene er studenter fra de to institusjonene. Studentene oppnevnes for den tiden de er studenter ved utdanningene, øvrige medlemmer for 4 år.

Klagenemndas medlemmer 2019-2023: Leder: Silje Elisabeth Stenvåg; leders vara: Marte Røv. Eli Fossdal Vaage/vara: Birgitte Eek; Ellen Aagaard/vara: Pedro Carmona-Alvarez.

Studenter 2022: Tale Østrem/vara: Anna Schack; Mats Tjønum Alfsen/vara: Laila Egeberg

Klagenemnda har ikke hatt saker til behandling i 2022.

Studentombud

Harald Sommerstad er engasjert som studentombud. Studentombudet leverer årlig rapport, og har ikke meldt om saker i 2022.

Intern struktur

- Styre
- Direktør
- To mellomledere
- En fagleder for hvert studieprogram

Med unntak av styret, blir nivåene omtalt under overskriften *Ledelse og administrasjon*, nedenfor.

Styre

Styret har en styreleder og en nestleder, samt seks styremedlemmer, hvorav én er valgt fra de ansatte og én fra studentene. Styret ansetter direktør og er ansvarlig for driften. Det er utarbeidet en styreinstruks og kompetansekriterier for styrets sammensetning.

Fram til rådets årsmøte 21.4.2022 hadde Norsk barnebokinstitutt's styre følgende sammensetning:

Torbjørn Urfjell, leder

Petter Aaslestad, nestleder

Therese Manus, styremedlem

Lill Salole, styremedlem

Per Eide, styremedlem
Aina Lian Flem, styremedlem
Hilde Hagerup, ansattvalgt styremedlem
Vilde Kamfjord, studentvalgt styremedlem

Styrets sammensetning etter årsmøtet:

Torbjørn Urfjell, leder
Petter Aaslestad, nestleder
Therese Manus, styremedlem
Aina Lian Flem, styremedlem
Taran Bjørnstad, styremedlem
Ole Ivar Burås Storø, styremedlem
Bjørn Sortland, ansattvalgt styremedlem
Vilde Kamfjord, studentvalgt styremedlem, frem til medio august 2022.
Ny studentrepresentant fra høsten 2022: Hanna Elise Brodshaug

Styret har avholdt 8 styremøter i 2022. Styret har hatt 39 saker til behandling i løpet av året.

Styret vedtok 3.10.22 å ansette Nisrin Maktabi Barkouki som ny direktør fra 1.1.2023. Styrets leder og nestleder og to styremedlemmer, inkludert den ansattevalgte satt i ansettelseskomiteen. Tillitsvalgt for Forskerforbundet deltok som observatør.

Ledelse og administrasjon

Direktør er ansatt av styret. Direktøren skal sørge for at fag- og forskningsfeltet barne- og ungdomslitteratur utvikles og synliggjøres, og at Norsk barnebokinstitutt ivaretar sitt ansvar som fagfeltets nasjonale institutt. Myndigheten er definert som å forplikte organisasjonen økonomisk innen gitte fullmakter og foreta ansettelse og oppsigelser av personale.

Direktør er ansvarlig for den faglige utvikling, forskning, undervisning og formidling. 50% av stillingen er satt av til forskning og publisering. Direktør leder ledergruppa. Den består foruten direktør som også fungerer som forskningsleder, av en formidlingsleder og en administrasjons- og studieleder.

Direktør/forskningsleder leder arbeidet med forskning- og utviklingsarbeid, herunder kunstnerisk utviklingsarbeid. Direktør er nærmeste personalleder for tilsatte i ledergruppa.

Formidlingsleder leder formidlings-, informasjons- og kommunikasjonsarbeidet.

Administrasjons- og studieleder leder den daglige drift, herunder økonomi, HR og undervisningsadministrasjon. Administrasjons- og studieleder er nærmeste personalleder for tilsatte utenom ledergruppa.

Faglederne har både forskning og undervisning i sin oppgaveportefølje, og forholder seg til hhv forskningsleder og administrasjons- og studieleder når de skal rapportere, legge strategi for, og diskutere de ulike områdene.

Årsverk

Norsk barnebokinstitutt har pr 31.12 2022 tilsatte i til sammen 13,3 årsverk. Sykefraværet i perioden var på 8,6% ifølge NAV (legemeldt fravær). Vi har tidligere også regnet med egenmeldingsdager, og tallene er derfor ikke helt sammenliknbare. Sykefraværet i 2022 har vært merkbart høyere enn foregående år. En ansatt har vært i permisjon deler av året.

Endringer i kollegiet i perioden

Dag Larsen, seniorrådgiver, gikk av med pensjon fra 1.1.2022

Dewan Jacobs, teknisk konsulent, sluttet pr. 1.7.2022

Endre Lund Eriksen er tilsatt som førsteamanuensis i skrivekunst fra 26.9.2022

Hanna Aanerud endret stilling til administrasjonsrådgiver fra 1.1.2022

Helene Uri, veileder og kunstnerisk forsker, professor i kreativ skriving, sluttet pr. 1.1.2022

Hilde Hagerup, fagleder for masterutdanningen, sluttet pr. 1.8.2022

Ansatte ved utgangen av 2022

Alice Lima de Faria, lærer, førsteamanuensis og veileder (50%)

Anne Skaret, professor i nordisk litteratur (20%), midlertidig frem til 31.12.2022

Ayse Koca, prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket, midlertidig frem til 30.9.2024

Birgitte Eek, formidlingsleder

Bjørn Sortland, lærer, kursutvikler og kunstnerisk forsker, professor i barne- og ungdomslitterær skrivekunst (50%), åremål til 31.12.2023

Ellen Aagaard, administrasjons- og studieleder (80%)

Endre Lund Eriksen, lærer og kunstnerisk forsker, førsteamanuensis i skrivekunst (50%)

Hanna Aanerud, administrasjonsrådgiver

Ingeborg Sivertsen Landfald, formidlingskonsulent

Kjersti Lersbryggen Mørk, stipendiat

Kristin Ørjasæter, direktør, forskningsleder, professor i litteratur med innretning på barne- og ungdomslitteratur

Liv Marit Weberg, lærer og kursutvikler, høyskolelektor (80%)

Niklas Ross Lello, kommunikasjonsrådgiver

Steffen R. M. Sørnum, faglig leder for forfatterutdanningen, førsteamanuensis i barne- og ungdomslitterær skrivekunst

Veronica Salinas, litteraturformidler utvikling og mangfold

Øystein Espe Bae, faglig leder for nettstudiet i samtidslitteratur, høyskolelektor

I tillegg har vi engasjert en rekke eksterne kurs- og foredragsholdere.

Ansattes interne verv

Bjørn Sortland: Ansattvalgt medlem i instituttets styre fra årsmøtet i april

Ellen Aagaard: Medlem av barnebokinstituttets klagenemnd (felles nemnd med Skrivekunstakademiet i Hordaland). Ansattes representant i Læringsmiljøutvalget

Hanna Aanerud: Nestleder i Forskerforbundet ved instituttet.

Hilde Hagerup: Ansattvalgt medlem i instituttets styre fram til årsmøtet i april
Niklas Ross Lello: Leder for Forskerforbundet ved instituttet
Steffen R.M. Sørum: Fungerende verneombud

Tilknytning til andre institusjoner

Kjersti Lersbryggen Mørk: Tilknyttet forskerutdanningen og har hovedveileder ved Universitetet i Oslo.

Biblioteket

Instituttets samling av primærlitteratur, bøker for barn og unge utgitt til og med 2011, cirka 72 000 bind, ble i 2012 plassert i Nasjonalbiblioteket. Materialet forvaltes av Nasjonalbiblioteket, det er til utlån gjennom Nasjonalbiblioteket og via fjernlån fra andre bibliotek. Norsk barnebokinstitutt samler etter 2011 ikke primærlitteratur, men ett eksemplar av de siste tre års utgivelser er oppstilt i instituttets lokaler.

Barnebokinstituttets samling av sekundærlitteratur på 6000 bind, har jevn tilvekst og oppbevares i instituttets lokaler. I 2021 ble det kjøpt inn 105 titler, i 2022 ble det kjøpt inn 43 titler. Denne samlingen er plassert på barnebokinstituttets lesesal, lett tilgjengelig for ansatte, studenter og gjestende forskere. Materialet forvaltes av Nasjonalbiblioteket, og er til utlån gjennom Nasjonalbiblioteket og via fjernlån fra andre bibliotek. Det er også satt opp egne hyller for studentene med relevant litteratur for de tre studiene.

Samlet lån i 2022 er 223.

Tallene er beregnet av Nasjonalbiblioteket, og er sammenlignbare med tall fra andre institusjoner som leverer til statistikk for fag- og forskningsbibliotek (FFB).

Se årsmeldingens vedlegg for tabell over utlån.

Lesesalen

Fire ansatte har sin arbeidsplass på lesesalen.

Lesesalen blir også brukt som arbeidsplass av instituttets nåværende og tidligere studenter.

Økonomi

Regnskapsfører: Langseth Services AS, ved Sigrund Jahateh.

Revisor: BDT Viken, ved revisor Helle Brataas Nymark.

Revidert årsregnskap for 2022 viser et positivt årsresultat på kr 882 351 Egenkapitalen var ved årsslutt på kr 4 709 523.

Norsk barnebokinstituttets økonomi er sikret gjennom statsbudsjettet. Frem til og med 2020 gjennom Kulturdepartementets budsjett, kapittel 326, Språk-, litteratur- og bibliotekformål, under post 78, Ymse faste formål. Fra 2021 under post 80, Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket.

I tillegg har instituttet egne inntekter fra kurs og undervisning. Under Covid19-pandemien ble det gitt tilskudd fra Kunnskapsdepartementet til å støtte opp om studentenes læringsmiljø og gjennomføringsevne under strenge smittevernrestriksjoner.

I 2022 ble det gitt tilskudd på 45 000 til driften av Bærekraftsbiblioteket. Midlene ble tildelt fra Foreningen !les, Bokklubbene og Norsk bibliotekforening.

Medlemskap i følgende organisasjoner

Arbeidsgiverforeningen Spekter

European Association of Creative Writing Programmes (EACWP)

Foreningen !les

Foreningen tegneseriekultur

IBBY Norge - Barnebokforum; norsk seksjon av International Board on Books for Young People (IBBY)

International Research Society for Children's Literature (IRSCL)

Leser søker bok

Skolebibliotekarforeningen i Norge

Samarbeidsavtaler med følgende organisasjoner

Appelsinia litteraturfestival, Skien kommune

Aarhus Universitet, Center for børnelitteratur

DRIN – Visions for Children's Books, Goethe-Institut

Fagskolen for Bok og Papir

Horten bibliotek

Kunsthøgskolen i Oslo, Avdeling for illustrasjon og design

Kunsthøgskolen i Oslo, Avdeling teaterhøgskolen, studiet for scenetekst

Nasjonalbiblioteket

Norsk Litteraturfestival, Lillehammer

Se og les, Bergen Offentlige Bibliotek

Skrivekunstakademiet i Hordaland

Stockholms Universitet, Institutionen för kultur och estetik

VIA University College, The Animation Workshop

Warwick Writing Programme

Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur

Norsk barnebokinstitutt administrerer Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur. Det ble i mars 2022 delt ut priser for 350 000 kroner for bokåret 2021.

Juryen for bokåret 2021 bestod av:

Asbjørn Kolberg (leder)

Kyrre M. Goksøyr

Monica Wirkola

Erik Hageli Henriksen
Agnes-Margrethe Bjorvand

Juryen for bokåret 2022 har bestått av:

Agnes-Margrethe Bjorvand (leder)
Erik Hageli Henriksen
Tor Tveite
Kjersti Eide Hatland
Cecilie Dyrkorn Fodstad

Administrasjonsrådgiver Hanna Aanerud er juryens sekretær.

Internasjonalt samarbeid

Forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser har i 2022 presentert resultater for CHILL (Linnéuniversitets barnelitterære nettverk).

Som institusjonsmedlem i European Association of Creative Writing Programmes (EACWP) har ansatte i 2022 deltatt på internasjonale kurs om skrivekunstpedagogikk

Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner på et Erasmus Mundus International Master-studietilbud som ble godkjent i 2018: *Children's Literature, Media & Culture*. Studiet har sin hovedbase ved University of Glasgow, med Aarhus Universitet og Universidad de Barcelona som hovedsamarbeidspartnere.

[Les mer: Children's Literature, Media & Culture - University of Glasgow.](#)

I 2020 ble det inngått et utvekslingssamarbeid med Stockholms universitet. Samarbeidet ble fornyet i 2022.

I 2021 ble det inngått formelt samarbeid mellom Norsk barnebokinstitutt og Goethe-instituttet om DRIN – Visions for Children's Books. DRIN står for Diversity, Representation, Inclusion, Norm Critique. DRIN blir ledet fra Goethe-instituttet i Finland, med sekretariat også i Tyskland og Norge.

Kari Skjønbergs Fond

Kari Skjønbergs Fond (KSF) er resultat av en sammenslåing av Kari Skjønbergs Minnefond (driftet fra Norsk barnebokinstitutt) og Kari Skjønbergs pris til fremme av forskning om barne- og ungdomslitteratur (driftet fra Høyskolen i Oslo/Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag). De to stiftelsene ble sammenslått 1. januar 2017, og driftes nå samlet fra Norsk barnebokinstitutt.

Fondet deler ut ett rekrutteringsstipend (NBI-stipendet) etter søknad og hedrer en etablert forsker med et reisestipend. Rekrutteringsstipendet behandles av fondets styre. Det er styret i Norsk barnebokinstitutt som nedsetter styret i KSF. For utdeling av reisestipendet nedsetter KSF-styret en egen komité.

Fra mai 2020 har styret i KSF hatt følgende sammensetning:

Helene Uri (Norsk barnebokinstitutt), leder
Kjell Ivar Skjerdingsstad (OsloMet), styremedlem
Silje Hernæs Linhart (Høyskolen i Innlandet), styremedlem
Åsmund Hennig (Universitetet i Stavanger), styremedlem
Atle Krogstad (Dronning Mauds Minne), varamedlem

Fondsstyrets komité for utdeling av reisestipend har i 2021-22 bestått av:

Anne Skaret (Høyskolen i Innlandet), leder
Lykke Guanio-Uluru (Høgskulen på Vestlandet)
Eivind Karlsson (OsloMet)

Fra 31. mai 2022 har styret i KSF følgende sammensetning:

Kristin Ørjasæter (Norsk barnebokinstitutt), leder
Kjell Ivar Skjerdingsstad (OsloMet), styremedlem
Silje Hernæs Linhart (Høyskolen i Innlandet), styremedlem
Atle Krogstad (Dronning Mauds Minne), styremedlem
Kjersti Lersbryggen Mørk (Norsk barnebokinstitutt), varamedlem

Fondsstyret har avholdt tre møter i 2022: styremøte 18. januar, årsmøte 22. mars og 26. april. Fondsstyret har i 2021-2022 økt NBI-stipendet fra 50 000 til 100 000 kroner, og Kari Skjønsberg-prisen fra 10 000 til 20 000. Til NBI-stipendet inntok det 18 søkere. Stipendet ble tildelt Siv Therese Omland. Hun kvitterte med å avholde foredraget «Enkel og kompleks, kvalitetsbegrepet i småbarnsbildebøker» på et forskningsseminar som Norsk barnebokinstitutt avholdt 10. november. På samme seminar delte Fondsstyrets komité for utdeling av reisestipendet ut Kari Skjønsberg-prisen til Berit Westergaard Bjørlo.

Utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid

Innsatsområder for utviklingsarbeid, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid i 2022:

- Videreføring av *Barnelitterært Forskningstidsskrift (BLFT) / Nordic Journal of ChildLit Aesthetics*
- Videreføring av Bærekraftsbiblioteket
- Avslutning av *Barnelitterære dannelsesprosesser, 2020 – 2022*
- Videreføring av Formidlingslaboratorium - utvikling av ny litteraturformidling
- Tilrettelegging for at hver enkelt får anledning til å gjennomføre sine FoKU-planer. FoKU-planene inkluderer både vitenskapelige og kunstneriske utgivelser og annet utviklingsarbeid

BarneLitterært ForskningsTidsskrift – Nordic Journal of ChildLit Aesthetics (BLFT)

Tidsskriftet ble lansert i 2010 og er et nordisk, elektronisk fagfellereferert tidsskrift, som publiseres i open access. BLFTs artikler skrives på norsk, dansk, svensk eller engelsk og publiseres fortløpende i årganger.

BLFT er et vitenskapelig forum som utforsker barnelitterær estetikk

- i analoge og digitale medier
- i verbale og visuelle kunstuttrykk
- og synet på kunst for barn.

Tidsskriftet vil utvikle en tverrfaglig diskusjon om barnelitteraturens medier, estetikk, interaksjon med andre kunstuttrykk, dens institusjonelle betingelser og resepsjon, og etablere en internasjonal forskningsdialog.

Alle publiserte manuskripter gjennomgår redaksjonell behandling. Innsendte manuskripter blir vurdert av redaktøren(e), redaksjonsrådet, og av minst to fagfeller som har lest uten kjennskap til hvem som er forfatter.

Det er i 2022 arbeidet med ordinære vitenskapelige artikler samt tre temanumre:

Ordinære vitenskapelige artikler: I 2022 ble det arbeidet med 2 ordinære vitenskapelige artikler som var sendt inn i foregående år, 1 av disse ble publisert i 2022. Det ble i 2022 sendt inn 7 ordinære vitenskapelige artikler, av disse ble 5 avvist og 1 publisert samme år. 1 artikkel er under arbeid med tanke på ferdigstilling i 2023.

Children's Literature and Bildung Processes in the age of Digitalization and Political Concern. Arbeidet med temaet ble påbegynt med utlysningen av et Call for Papers i 2020. Redaksjonen består av Anne Skaret og Kristin Ørjasæter. 3 artikler ble publisert i 2021 sammen med introduksjonsartikkelen. 3 artikler ble publisert i 2022. 1 artikkel er fortsatt i prosess med sikte på ferdigstilling i 2023. Det forventes ytterligere artikler til denne tematikken i 2023, da et par av resultatene fra forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser (2020 – 2022) er blitt noe forsinket.

Literary Space and Geography in Children's Literature. Det ble i 2021 sendt inn 27 abstracts. Redaksjonen, som har bestått av Martin Blok Johansen og Tatjana Kielland Samoilov arbeidet videre med 12 artikler. Ved årsskiftet 2021/22 arbeidet redaksjonen videre med 11 av disse. I løpet av 2022 har de publisert 6 vitenskapelige artikler samt en introduksjonsartikkel. Med dette er seksjonen avsluttet.

Children's literature and critical thinking. I 2021 ble det temaet utlyst i et Call for Papers som resulterte i 17 abstracts. Redaksjonen består av Ruth Seierstad-Stokke, Ingvill Krogstad Svanes og Hilde Tørnby fra forskningsprosjektet KRiT ved OsloMet. I 2022 har de arbeidet videre med 10 artikler. Ved årsskiftet 2022/23 er 7 artikler i prosess med tanke på publisering i 2023.

Artikler Volum 13/2022:

Det er i 2022 ikke publisert noen anmeldelser, men en introduksjonsartikkel og elleve vitenskapelige artikler. Av disse er to ordinære vitenskapelige artikler, tre artikler er knyttet til dannelses-seksjonen og seks til Space, Place & Geography-seksjonen..

Ordinære vitenskapelige artikler

Ikonotext revisited – ett begrepp och dess historia.
Av Kristin Hallberg. Publisert 2022-06-28

Hybrid books. Merged audiovisual literature for children.
Av Ann Steiner. Publisert 2022-08-25

Vitenskapelige artikler til temaet *Children's Literature and Bildung Processes in the Age of Digitalization and Political Concern:*

Digital danning: Dataspill som arena for selvrepresentasjon og lek med identitet(er).
Av Lykke Guanio-Uluru. Publisert 2022-06-28

Hva forteller en bokliste? Forestillinger om barnelitteratur og lesing i Bærekraftsbiblioteket.
Av Anne Skaret. Publisert 2022-08-30

Å tisse uten bleie. Det litterære barnets handlingsrom i tre småbarnsbøker med tissing som motiv.
Av Hilde Dybvik. Publisert 2022-11-21

Introduksjonsartikkel

Introduction to the special issue Space, Place & Geography in Children's Literature.
Av Tatjana Kielland Samoilow og Martin Blok Johansen. Publisert 2022-11-25

Vitenskapelige artikler til temaet *Space, Place & Geography in Children's Literature:*

Negative and Positive PlaySpace in Treasure Island.
Av Sally Bushell. Publisert 2022-08-17

Mapping, Countermapping, and Country in Trace Balla's Graphic Novels.
Av Melanie Duckworth. Publisert 2022-08-17

"I've never belonged to anybody – not really": Space, place and the bildungsroman in L.M. Montgomery's Anne of Green Gables (1908).
Av Ashley N. Reese og Erin Spring. Publisert 2022-08-17

A Forest of Stories for a Girl in Search of Herself: The Snow Forest as a Narrative Scene in Sophie Anderson's The Girl Who Speaks Bear.
Av Caterina Balistreri Bonsaver. Publisert 2022-11-21

On the Edge of Chaos: Space and Power in Maria Edgeworth's 'The Grateful Negro' (1804).

Av Jane Suzanne Carroll og Margaret Masterson. Publisert 2022-11-21

Space, Nation and Colonial Childhood: A Critical Study of Bengali Juvenile Periodicals.

Av Dr. Stella Chitrlekha Biswas. Publisert 2022-12-05

Oversikt over visninger og nedlastninger

Visninger hos Idunn (Universitetsforlaget): 22 162 (i 2021: 16 856) for nye artikler og backlist.

En visning = åpnet artikkel i fulltekst.

Visningene har vært foretatt av brukere fra 121 land. Her er en oversikt over antallet fra de 10 med flest visninger:

Norge: 11 905, USA: 1881, Sverige: 1266, Danmark: 1228, Storbritannia: 610, Tyskland: 535, Kina: 488, India: 445, Australia: 381.

En bruker kan ha åpnet en eller flere artikler, og ev. den samme artikkelen flere ganger, men blir bare talt én gang.

Visninger hos Taylor & Francis (backlist før overgang til Idunn): 9 361 (i 2021: 13 694)

Statistikken over besøk på og nedlastninger bekrefter inntrykket fra tidligere år om at BLFT har sitt hovednedslagsfelt i Norge, der artikler fra BLFT utgjør sentrale deler av pensum ved de norske læresteder der det undervises i barne- og ungdomslitteratur. Tidsskriftet leses også i Sverige, Danmark og Finland, men i mindre grad. Tidsskriftet leses for øvrig over store deler av verden.

Administrativt

Ansvarlig utgiver: Norsk barnebokinstitutt

Forlag: Universitetsforlaget

Redaktør: Kristin Ørjasæter, professor, direktør Norsk barnebokinstitutt

Redaksjonssekretær: Birgitte Eek, formidlingsleder Norsk barnebokinstitutt

Redaksjonsrådet består av

Lykke Harmony Alara Guanio-Uluru, professor, Høgskulen på Vestlandet, Norge

Ayoe Quist Henkel, Lektor, Ph.d. VIA University College, Danmark

Maria Lassén-Seger, Lektor, ph.d., Åbo Akademi, Finland

Martin Blok Johansen, Lektor, ph.d., VIA University College, Danmark

Tatjana Kielland Samoilow, førsteamanuensis, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Norge

Anna Nordenstam, universitetslektor, Göteborgs universitet

Bærekraftsbiblioteket

I 2019 startet Norsk barnebokinstitutt opp arbeidet med å etablere Bærekraftsbiblioteket. Dette er et samarbeidsprosjekt med FN-sambandet, mange av litteraturfeltets aktører er inkludert og bidrar ved behov.

Fra januar 2020 ble det opprettet et eget sekretariat for Bærekraftsbiblioteket hos Norsk barnebokinstitutt, bestående av Kristin Ørjasæter, Hanna Aanerud og Ingeborg Sivertsen Landfald. Høsten 2021 ble Aysel Koca ansatt som prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket.

Bærekraftsbiblioteket er et litteraturformidlingsprosjekt, som er ment å gi ungdom og barn i alderen 6-12 år litteraturopplevelser og konstruktiv forståelse av FNs bærekraftsmål. Prosjektet er inspirert av FNs egen SDG Book Club, som lærer barn over hele verden om bærekraftsmålene og oppfordrer dem til å bidra. Bærekraftsbiblioteket er en videreutviklet versjon av denne, tilpasset norske forhold, og med tydelig skoleforankring.

Bærekraftsbiblioteket ble utarbeidet i løpet av 2020 og fortløpende publisert på FN-sambandets nettsider. Det består av boklister og aktivitetsmateriale knyttet opp mot hver av de 17 bærekraftsmålene. Aktivitetsmaterialet er utarbeidet for lærere, bibliotekarer og andre voksne til å fremme leselyst hos barn og unge gjennom litterære samtaler og frie refleksjoner. Bærekraftsmålene og bøkene blir diskutert på en måte som setter barnas tilnærming i høysetet. Bærekraftsbiblioteket fungerer slik også som samtaleplattform, der barn og unge møtes for å dele ytringer og erfare demokratisk deltakelse i verdens felles arbeidsplan.

I 2021 og våren 2022 ble det utarbeidet inspirasjonsvideoer til alle boklistene. I 2022 startet utvikling av boklister for ungdom i alderen 12-15 år. Arbeidet med ungdomsboklister, samt revidering og fornying av boklister og aktivitetsmateriale for lesergruppen 6-12 år er planlagt å fortsette i 2023.

I 2020 ble Bærekraftsbiblioteket finansiert av Den Norske Forleggerforeningen, Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening, Utdanningsdirektoratet, FN-sambandet og Norsk barnebokinstitutt. I 2021 ble det finansiert av midler fra Norsk barnebokinstitutt og FN-sambandet, samt overføring fra tilskuddene gitt i 2020.

I 2022 ble Bærekraftsbiblioteket finansiert av midler fra Norsk barnebokinstitutt og FN-sambandet, med tilskudd fra Bokklubbene, Norsk bibliotekforening og Foreningen Les.

Eksterne bidragsytere i opparbeidelsen har især vært Den Norske Forleggerforeningen, Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Leser søker bok, Foreningen !les og Oversetterforeningen.

I 2021 og 2022 var det Norsk barnebokinstitutt og FN-sambandet som sto for arbeidet, med noen innspill fra Leser søker Bok, Foreningen !Les, Norsk bibliotekforening og Den Norske Forleggerforeningen.

Bærekraftsbiblioteket er plassert på [FN-sambandets undervisningssider](#), som ivaretas av webredaktør Marcela Frugård fra mai 2022 (tidligere Venke Uglenes), med bistand fra rådgiver Ida Berge. Sekretariatet samarbeider med FN-sambandet i videreutvikling av innholdet i nettressursen.

I 2021 og 2022 var det henholdsvis 45 327 og 37 607 sidevisninger av Bærekraftsbiblioteket på FN-sambandets nettsider. Videoene hadde en rekkevidde på 44 835 visninger på Youtube, med 3179 avspillinger i 2021, og 74401 visninger, med 3989 avspillinger i 2022. Bærekraftsbiblioteket var den 3. mest brukte av FN-sambandets digitale undervisningssider i 2022.

For ytterligere å aktivere bruken av Bærekraftsbiblioteket i skole og bibliotek, utviklet Norsk barnebokinstitutt lærerkurs høsten 2021 og e-kurs for bibliotekarer høsten 2022. Lærerkurset

hadde oppstart våren 2022, og er planlagt videreført i 2023. Lærerevalueringer foretas fortløpende gjennom avholdte kurs. E-kurs for bibliotekarer ble utviklet i samarbeid med FN-sambandet. Kurset inngår i prosjektet «Formidlingskompetanse i bibliotek» og vil være tilgjengelig for brukere i biblioteksektoren i 2023.

I 2022 ble Bærekraftsbiblioteket også formidlet til lærerstudenter, med oppfordring til bruk i praksisfeltet. I 2023 planlegges flere studiebesøk.

Arbeidet med utstrakt, målrettet formidling og kursvirksomhet for brukere, især lærere og folke- og skolebibliotekarer, er planlagt å fortsette i 2023, det samme gjelder oppfølging og videreføring av informasjonsarbeid gjennom DKS-systemet.

En sentral agenda for sekretariatet i 2023 blir å få innarbeidet Bærekraftsbiblioteket som et skolerettet leselysttiltak, og styrke dets nedslagsfelt i skolen. Høsten 2022 ble det avholdt evalueringsmøte, der sekretariatet ba samarbeidspartnere om å ta med seg Bærekraftsbiblioteket og løfte det fram i alle sammenhenger der de snakker med kulturpolitikere, dette spesielt med tanke på Bærekraftsbiblioteket som litteratur- og leselysttiltak i lys av arbeidet med FNs bærekraftsmål.

Videre planlagt arbeid i 2023 er rekruttering av samarbeidspartnere og brukere, samt benytte samarbeidspartnere aktivt i videreutvikling av Bærekraftsbiblioteket. Det er planlagt å nedsette en arbeidsgruppe med representanter fra samarbeidspartnere, som kan bidra ved behov. Også tettere kontakt med forlag angående bokutgivelser og utvikling og fornying av boklister inngår i planene for 2023.

Sekretariatet holder løpende kontakt med påmeldte og aktuelle samarbeidspartnere og aktører, og evaluerer og reviderer materialet fortløpende.

Barnelitterære dannelsesprosesser, et felles vitenskapelig og kunstnerisk forskningsprosjekt, 2020 - 2022

Bærekraftsbiblioteket aktualiserer en rekke spørsmål forbundet med synet på hva barnelitteratur er og skal gjøre med leserne. Disse har initiert opprettelsen av et større forskningsprosjekt som utføres av både forfattere og forskere på barnelitteratur.

I kulturmeldingen *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida* (Kulturdepartementet, 2018–2019) står det at mens et viktig mål for kulturpolitikken er «å skape kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet», er ikke det tilstrekkelig som begrunnelse for hvorfor samfunnet skal prioritere kunst og kultur foran andre formål. Det hevdes at en slik prioritering også må begrunnes ut fra at kunst og kultur har andre funksjoner, «som grunnlag for demokratiutvikling, sosiale fellesskap og økonomisk verdiskaping» (Kulturdepartementet, 2018–2019, s. 8). I meldingens kapittel 11, «Danning og demokratibygging», framheves kunst og kultur som en viktig arena for menneskets dannelsesprosesser både på samfunns- og individnivå. Et særlig fokus settes på barn og unge, som kunst og kultur skal ha mange funksjoner for: Kunst og kultur skal blant annet gi «barn og unge opplevingar og eit rom for ytring som har identitetsbyggjande kraft i livet til den enkelte», i tillegg til at barn og unge «bør møte kunst- og kulturuttrykk som representerer eit mangfald av erfaringar, mellom anna for å motverke kulturelt utanforskap» (Kulturdepartementet, 2018–2019, s. 79).

Forskningsprosjektet *Barnelitterære dannelsesprosesser* undersøker hva slike forventninger kan bety for barnelitteraturen. Kulturmeldingen hevder altså at kunst og kultur skal ha en rekke konkrete funksjoner for barn og unges dannelsesprosesser, og i forbindelse med barnelitteratur impliserer dette en forestilling om at litteratur skal bidra til å danne samfunnsaktører. I dette forskningsprosjektet legger vi derfor begrepet 'barnelitterær dannelse' under forskningslupen og stiller følgende spørsmål: Hvordan kan vi forstå dette begrepet, og hva innebærer et dannelsesperspektiv for vår forståelse av hva barnelitteratur er og gjør i dag? Er det i det hele tatt mulig å forene forventninger om barnelitteraturens dannelsesfunksjoner med kunstnerisk frihet?

De overordnede forskningsspørsmålene som prosjektet skal svare på, er som følger: Hvordan kan vi forstå dannelse i et barnelitterært perspektiv: Former dannelsesperspektivet synet på hva barnelitteratur er, og i så fall hvordan? Hva innebærer egentlig begrepet 'barnelitterær dannelse', hvem er det som dannes, hvordan, og til hva? Forskningsspørsmålene er brutt ned i følgende problemstillinger:

- Hvilke virkemidler bruker barnelitteraturen for å danne barneleserne?
- Skaper barnelitteratur rom for gjenkjennelse? I så fall, hvordan, og for hvem?
- Hvilke erfaringer kan barnelitteratur framstille, og på hvilke måter?
- Hvilke stemmer får plass i tekster for barn og unge?
- Uttrykker barne- og ungdomslitteratur forestillinger om kjønn, og i så fall, på hvilke måter?
- Hvordan utvikles en barnelitterær leser- og forfatteridentitet i forhold til et dannelsesparadigme?
- Hvilke dannelsesprosesser kan finne sted i møter mellom barnelitteratur og lesere i ulike kontekster?
- Er forestillingen om litterær dannelse forenlig med kunstnerisk frihet?
- Hvordan har man forstått litterær dannelse i et historisk perspektiv, og hvordan forstås litterær dannelse i dag?

Problemstillingene undersøkes med både kunstneriske og vitenskapelige metoder. Det kunstneriske utviklingsarbeidet utføres av en skrivekunstgruppe som består av seks forfattere, som ved prosjektets oppstart alle var ansatt ved Norsk barnebokinstitutt: Bjørn Sortland, Dag Larsen, Hilde Hagerup, Helene Uri, Liv Marit Weberg og Steffen R.M. Sørum. Ved siden av skrivekunstnernes innenfra-perspektiv og bruk av kunstneriske metoder blir spørsmålet om barnelitteratur og dannelse forsket på i delprosjekter som representerer et utenfra-perspektiv i det at de anvender vitenskapelige metoder. Tre av forskerne er ansatt ved Norsk barnebokinstitutt: Anne Skaret, Øystein Espe Bae og Kristin Ørjasæter. Eksterne deltakere er Lykke Guanio-Uluru, Nina Goga og Rikke Frøyland (Høyskolen på Vestlandet), Hilde Dybvik (OsloMet), Berit Martha Christel Huntebrinker (Universitetet i Agder), Inger-Kristin Larsen Vie og Silje Svare (Høyskolen i Innlandet). Anne Skaret leder den vitenskapelige gruppen.

I 2022 ble følgende aktiviteter gjennomført i prosjektet:

- 19. april: Vitenskapelige presentasjoner på det svenske Linnéuniversitetets CHILL-nettverksmøte (digitalt, på zoom)

- 7. juni: Den vitenskapelige arbeidsgruppa avholdt leseseminar (digitalt, på zoom)
- 10. november: Åpent avslutningsseminar, Forventninger til barne- og ungdomslitteratur i dag, der både vitenskapelige og kunstneriske resultater ble presentert.

Under perioden 2020 - 2022 er følgende publikasjoner fra prosjektet publisert:

Dybvik, Hilde (2022): Å tisse uten bleie. Det litterære barnets handlingsrom i tre småbarnsbøker med tissing som motiv. *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 13, nr. 1, 1-13.

Goga, Nina (2021): Hva er greia med å engasjere barn og unge? *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 12, nr. 1, 1-12.

Guanio-Uluru, Lykke (2022): Digital danning: Dataspill som arena for selvrepresentasjon og lek med identitet(er). *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 13, nr. 1, 1-10.

Hagerup, Hilde (2022): Den ungdomslitterære tonen. Eller å følge en sommerfugl – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no)

Huntebrinker, Berit (2021): Kapittel 10 Økoborgerskap i bildebøker. Hvordan kan vi lære om vårt forhold til kloden gjennom verbaltekst og bilder. I Fredwall, Ingeborg Eidsvåg & Moseid, Elin Arnesen & Slettan, Svein (red.): *Elevene og litteraturen. Estetisk lesing på barnetrinnet*. Cappelen Damm Akademisk

Larsen, Dag (2020): Refleksjonsnotat: Karakterer og plot og et prosjekt som ikke vil seg ennå – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no)

Skaret, Anne & Ørjasæter, Kristin (2021). Children's Literature and Bildung Processes in the Age of Digitalization and Political Concern. *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 12, nr. 1, 1-1.

Skaret, Anne (2022): Hva forteller en bokliste? Forestillinger om barnelitteratur og lesing i Bærekraftsbiblioteket. *Barnelitterært forskningstidsskrift*, vol. 13, nr. 1, 1-10.

Sørum, Steffen (2022): Om å skrive Dyrenes krigshistorie – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no)

Uri, Helene (2021): *Jorden rundt på åtti ord og andre språkreiser*, illustrert av Victoria Sandøy. Cappelen Damm

Uri, Helene (2021): Kjære Alem. Bakgrunnen for bildeboken Jorden rundt på åtti ord – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no)

Uri, Helene & Johnsen, Lars (2021): Skjønnlitteraturen: en kroppsvisitasjon – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no) (Også publisert i Samtiden nr. 3/2021)

Vie, Inger-Kristin Larsen (2022): Læreroppfatninger om elevers møter med biografier i klasserommet. *Acta Didactica Norden Vol 16 Nr. 1 (2022)*.

Ørjasæter, Kristin & Johnsen, Lars (2021): Kan vi måle graden av litterært mangfold? – Norsk barnebokinstitutt (barnebokinstituttet.no)

Formidlingslaboratorium – utvikling og utprøving av ny litteraturformidling

Bok til alle fysisk og digitalt

Med dette prosjektet har Veronica Salinas (Litteraturformidler utvikling og mangfold) testet ut en formidlingsmetode der barnehagebarn med ulike funksjonsnivåer kan delta i ett og samme opplegg. Arbeidet ble gjennomført i tett samarbeid med Bjørnestien barnehage, hvor de bruker alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) aktivt i hverdagen til alle barna i barnehagen. I løpet av 12 måneder opplevde vi at formidlingen vi gjennomførte ga barn litterære opplevelser, også de barna som ikke benytter verbalspråk/talestemme. Metoden fungerer godt for barn som bruker ASK, barn med autisme, språkvansker og konsentrasjonsvansker. Barn med flere språk og barn som nylig har kommet til Norge uten å kunne forstå norsk kunne også delta i samtalen.

Prosjektet «Bok til alle fysisk og digitalt» var et samarbeid med Vestfold og Telemark fylkesbibliotek, Horten bibliotek, Leser søker bok, Bjørnestien barnehage og Norsk barnebokinstitutt. Forskningsresultatet ble publisert i en artikkelsamling på våre nettsider.

Veronica besøkte Bjørnestien barnehagen: 8.2, 18.3, 5.5

I forbindelse med dette prosjektet spilte vi en podkast og 23.11 inviterte vi til seminaret *Litteratur for alle! Seminar om universell utforming*. Seminaret var fullbooket og ble strømmet.

Prosjektet har hatt følgende aktiviteter i 2022:

Litteraturformidling til alle barn! Episode av instituttets podcast *Barnebokprat* publisert 24.11

Litteratur for alle! Seminar om universell utforming, Norsk barnebokinstituttets lokaler 23.11

Artikkelsamling publisert på Barnebokinstituttet.no:

Salinas, Veronica (2022): *Hvordan bruke en bok med ASK-symboler i høytlesning sammen med barn.*

Salinas, Veronica (2022): *Deltakende litteraturformidlingspraksis.*

Salinas, Veronica (2022): *Aktiv litteraturformidling hvor barna medvirker.*

Salinas, Veronica (2022): *Estetiske elementer i litteraturformidling.*

Salinas, Veronica (2022): *Litteraturmøter med barn som benytter alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).*

Litterære opplevelser for alle

Sammen med Statped har vi laget en oversikt over bøker tilpasset alle barn, og samlet råd om hvordan du skaper gode litterære opplevelser for alle.

Statped er statlig støttetjeneste for kommuner og fylkeskommuner, direkte underlagt Kunnskapsdepartementet, de skal bidra til at sektormålene for barnehagen og grunnopplæringen blir nådd. Med bakgrunn i prosjektet “Bok til alle fysisk og digitalt” ble vi

invitert av Statped til sammen å utarbeide en ressurs med oversikt over gode bøker, samt råd til hvordan å skape gode litterære opplevelser for alle.

Denne ressursen skal gi gode møter med litteratur, og deler tanker om hvordan alle kan bruke litteratur i hverdagen. Vi ønsker at alle skal ha mulighet å legge til rette for magiske øyeblikk der lesere og historier finner hverandre. Ressursen skal i tillegg synliggjøre god tilrettelegging og formidling av bøker for personer som bruker ASK. Hovedmålgruppen for ressursen er personer som bruker ASK og deres nærpå personer på ulike nivå, både hjemme og på andre arenaer. Likevel mener vi innholdet også er egnet for andre, og ønsker å bidra til å skape engasjement for bøker og lesing for alle.

Innholdet er utarbeidet sammen med Anne Merete Kleppenes og Hilde Kolstad Danielsen (Statped), Ellen M. Schjerverud (Horten bibliotek), Camilla Heimstad-Bergseng (USN og Bjørnestien barnehage) og Veronica Salinas (Norsk Barnebokinstitutt).

Digital formidling

For ungdom med kort botid i Norge

Veronica Salinas formidler for ungdom og lærere i digitale møter via Zoom. Arbeidet består av å velge litteratur, samt dokumentere med videoer og feltnotater. Metoden er empirisk basert, og avhenger blant annet av dybdeintervjuet med ungdommene i etterkant.

Ungdommene sitter enten på hvert sitt rom (under pandemien) eller i samme klasserom med hver sin skjerm. Møtene foregår i et felles digitalt rom der alle kan se hverandres overkropp og ansikt. Boka som leses deles på skjermen slik at alle kan se den samme teksten samtidig. De leser sjangrer som dikt, bildebok og roman.

Metodene i prosjektet gikk blant annet ut på å lese høyt sammen og snakke om det vi leste om.

Salinas besøkte Porsgrunn Voksenopplæringscenter og Stavanger Johanes læringscenter: 26.1, 9.2, 16.3, 25.5, 31.08, 28.9, 26.10, 30.11

Veronica Salinas har møtt til sammen 45 ungdom siden august 2021. Publisering av resultater vil skje i løpet av 2023.

For idrettsungdom

Arbeidet baserer seg på samme modell som *Ungdom med kort botid i Norge*. Veronica Salinas har møtt 30 ungdommer siden november 2021. Arbeidet videreføres i 2023.

Individuelt arbeid med vitenskapelig og kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid

Doktorgradsavhandling under arbeid

Kjersti Lersbryggen Mørk: *Vitnesbyrd om ondskap – barnelitteratur for vår tid?*

Prosjektets hovedmål er å utvikle ny kunnskap om hvordan ondskap utforskes etisk og estetisk i nyere litteratur for barn og unge. Primærverkene er *Sinna mann* (2003) av Gro Dahle og Svein Nyhus, *The Boy in the Striped Pyjamas* (2006) av John Boyne og *The Hunger Games* (2008-2010) av Suzanne Collins. Med vitnesbyrdteorien som prosjektets teoretiske hovedinngang undersøkes det hvordan verkene problematiserer grensene for det språklige og det narrative, verbalt og visuelt, i barns møte med traumer og ondskap. Vitnesbyrdteorien tilbyr et nytt perspektiv på aktuelle og viktige fortellinger for barn og unge. Prosjektet vil få betydning for synet på hva barnelitteratur kan være, og drøfte den etablerte oppfatningen av balansen mellom etikk og estetikk i litteratur for barn.

Kepler 62 (bokserie)

Sci-fi-serien «Kepler62» som Bjørn Sortland skriver sammen med finske Timo Parvela og illustratør Pasi Pitkänen er så langt kjøpt inn av over 25 land (pr. 2022). De kommer først til Finland og Norge, men er blant annet solgt til Frankrike, Ukraina, Tyrkia, Kina, Russland, Bulgaria, Tyskland, Polen, Sverige, Færøyene, Tsjekkia, for å nevne noen.

Johnny 777 (bokserie)

I 2022 ble det utgitt én bok i serien «Johnny 777», en lettlest serie for mellomtrinnet, skrevet av Bjørn Sortland og illustrert av Ketil Selnes. De første bøkene i serien ble utgitt i 2020. Serien handler om en gutt som blir barneagent for en hemmelig organisasjon, og inneholder mye action og humor. Den er særlig retta mot gutter, men blir lest av alle. Den første boka i serien ble høsten 2021 nominert til Barnas bokpris 2021, hvor en barnejury på cirka 600 lesere leste fem ulike, norske bøker. Juryen kåra *Johnny 777 - Mission: Rio de Janeiro* til vinner av prisen i januar 2022.

Zara og dei: Missekonkurransen (film)

"Zara og dei: Missekonkurransen» er andre film i en animasjonsserie for yngre barn. Filmen har reist på flere film-festivaler over hele verden. Den handler om Zara og familien som er zombier, og som føler seg litt utenfor samfunnet. Den er basert på Bjørn Sortland sine bøker, illustrert av Elisabeth Moseng. Animasjonen er gjort av Nils Johan Lund, Bjørn har manus og delt regi med Nils Johan, i tillegg til å være produsent. Filmen ble vist på en rekke filmfestivaler i 2022.

Novellemysteriet (spill- og formidlingsopplegg)

Steffen R.M. Sørum har gjennom samarbeid med Erlend Askhov, spillfirmaet Point Media, Turneorganisasjonen Hedmark og Akershus Fylkeskommune jobbet med et VR- og AR-prosjekt rettet mot ungdomskolene. Målet har vært å skape et spill- og formidlingsopplegg som skal få elevene nysgjerrig på norske samtidsnoveller. Spillet består av seks ulike oppgaver i VR som skal hjelpe elevene i gruppe å sette sammen en kabal til riktig novelle. Elevene må bruke sin kreativitet og samarbeide for å knekke koder, løse gåter og forstå litterær tekst på en aktiv måte. Spillet har vært i utvikling siden 2017. Spillet ble testet i februar 2020 hos Kulturtanken med positive tilbakemeldinger. Novellemysteriet har nå turnert Viken fylkeskommune et par år som pilot og tilbys i 22/23 til flere fylkeskommuner i Norge gjennom Forfatterportalen til Kulturtanken. Planen er at 2023 er siste året med prosjektet. Det skal skrives en refleksjon rundt arbeidet, og Steffen og Erlend skal i gang med nytt digitalt prosjekt i 2023-24 i samarbeid med DKS Viken.

Møt krigere (turne)

Steffen R.M. Sørum har skrevet bøkene *Krigere* (2019) og *Flere krigere* (2020) som er rettet mot de yngste leserne. I 2022 har Steffen R.M. Sørum turnert med disse bøkene. Formålet var å skrive lettlest sakprosa om krigere fra steinalderen frem til bruken av krutt. Han har i samarbeid med illustratør John Jamtli og illustratør Andreas Iversen som har illustrert hver sin bok. I formidlingen er det lagt vekk på laiv- og reenactementgruppene Legio XV og vikingene jobbet med hvordan kunnskapen i boken kan formidles gjennom andre former enn opplesning. Flere av skolebesøkene i 2022 var med Kriger-bøkene. Ønsket om å snakke med elevene om krig har blitt større etter krigen i Ukraina.

Girls skate: Betongparken (bok og formidling)

Sammen med forfatter Eldrid Johansen og illustratør Ingrid dos Santos har Steffen R.M. Sørum skrevet romanen *Girls skate*. Våren 2022 kom oppfølgeren *Betongparken*. Boka ble lansert på Manglerud skole med hele skolen som publikum, samt NRK-super. Det ble arrangert for kurs for elevene til langt etter skoletid.

Bøkene har gjennom 2022 vært utgangspunkt for et formidlingsprosjekt hvor forfatterne ønsket å skape synergier mellom litteratur og aktivitet. Boken har turnert med 6 av landets beste jenteskatere, bokbad og skatekurs. Målet har vært arrangement der lokalt bibliotek og lokal skateklubb sammen har holdt arrangementet og at en lokal jente har vært bokbader. Steffen R.M. Sørum jobber med en tekst som tar opp erfaring og utfordringer som skal benyttes i undervisningen i Forfatterutdanningen.

Pirater fra hele verden (bok)

Våren 2022 kom boka *Pirater fra hele verden* skrevet av Steffen R. M. Sørum i samarbeid med illustratør Andreas Iversen. Boken er utgitt i serien Leseløvene hos Cappelen Damm. Tema er pirater fra tidligste tider og frem til i dag. Det er lagt vekt på å skape lettlest formidling, men også forsøke å skape sakprosa med nyere innhold. Kvinnelige sjørøvere og slaver som ble frie som sjørøvere er ett av temaene som tas opp. Videre problematiserer boka såkalte piratkopier og bakgrunnen for somaliske sjørøvere.

Dyr i krig (bok og forskningsprosjekt)

Dyr i krig har vært Steffen R.M. Sørum sitt FoKu-prosjekt i 2022. Tema er dyr og krig og hvordan mennesker har brukt dyr i krig gjennom historien. Fokus er på dyrenes rett og frihet og hvordan mishandling av dyrene i krig var med å etablere bla. Dyrebeskyttelsen. Planen var bokutgivelse våren 23 som leseløve hos Cappelen Damm forlag. Manus var klart og skulle illustreres høsten 2022, men så ønsket ikke forlaget å utgi boka likevel. Det bremset prosjektet opp betraktelig. Steffen R.M. Sørum jobber nå med Vigmostad & Bjørke forlag om å skrive boka om og tilpasse seg det nye forlagets ønsker for manus.

Planen er at den skal ut høsten 2023.

Prosjektet ble også en forsknings- og refleksjonstekst: [Om å skrive Dyrenes krigshistorie – Norsk barnebokinstitutt \(barnebokinstituttet.no\)](#)

Fagartikkelside: Kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid

I 2022 er det publisert 3 artikler i artikkelsamlingen:

Hilde Hagerup: Den ungdomslitterære tonen. Eller å følge en sommerfugl. 3.8.22

Alice Lima de Faria: Hur jag tecknar karaktärer. 23.8.22

Steffen R.M. Sørum: Om å skrive dyrenes krigshistorie. 13.12.2022

Deltakelse på internasjonale konferanser

Alice Lima de Faria: Seminaret ”Mer än tusen ord - en inspirerande eftermiddag för bildmakare”, Natur och Kultur, Stockholm. Bidrog med idé, foredrag og workshop, 14.11

Hilde Hagerup: workshop i European Association of Creative Writing Programme. 1.2-3.2

Kristin Ørjasæter, Anne Skaret, Lykke Guanio-Uluru og Inger-Kristin Larsen Vie fra Barnelitterære dannelsesprosesser gav et digitalt seminar for CHILL-nettverket, Linnéuniversitetet, Sverige, 19.4

Kristin Ørjasæter: Tilhører på Macarena Garcia-Gonzalez' forelesning «Children becoming Writers, i regi av Intergenerational Assemblages for Children's Literature, Universitetet i Warszawa. 24.11

Liv Marit Weberg: IV Premium Virtual edition, teachers training course. Digital konferanse i regi av EACWP (European Association of Creative Writing Programmes). 1.2-3.2

Øvrig forskningssamarbeid

Hilde Hagerup, Alice Lima de Faria og Kristin Ørjasæter. Digitalt seminar om kunstnerisk samarbeid, Hilde Hagerup og Alice Lima de Faria samtaler med Kim Fupz Aakeson og Stian Hole om deres samarbeid med de tre bildebøkene som kalles ”Koronatriologien”. 2.3

Kristin Ørjasæter og Anne Skaret, observasjon av et litteraturmøte i regi av Innlandet DKS, på oppdrag fra dem, på to forskjellige skoler. 26.4-27.4

Kristin Ørjasæter og Veronica Salinas deltok på Horten biblioteks presentasjon av resultatene for samarbeidsprosjektet Bok for alle, fysisk og digitalt. Veronica Salinas presenterte en modell for dialogisk litteraturformidling ved hjelp av ASK-symboler. 11.6

Forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosesser, avslutningsseminaret «Forventninger til barne- og ungdomslitteratur i dag». Kortforedrag fra Liv Marit Weberg, Bjørn Sortland, Dag Larsen, Steffen R.M. Sørum, Kristin Ørjasæter, Anne Skaret, Nina Goga, Lykke Guanio-Uluru, Inger-Kristin Larsen Vie, Hilde Dybvig, Rikke Frøyland, Berit Huntebrinker. 10.11

Utdeling av Kari Skjønbergs pris til Berit Westergaard Bjørlo og foredrag ved NBI-stipendvinner for 2022, Siv Therese Omland, begge deler på forskningsprosjektet Barnelitterære dannelsesprosessers avslutningsseminar. 10.11

Shared reading Practices in Early Childhood Education and Families for Language Learning (SPrELL)

Dette prosjektet, som er finansiert av Forskningsrådet, eies av Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger og utføres i samarbeid med barnehager i denne regionen. Ett delmål er å utvikle 20 digitale bildebøker på flere språk. Hovedmålet er å utvikle modeller for samarbeid mellom barnehager og foreldre om lesing av bildebøker. Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner. Vår rolle er å delta i en referansegruppe.

Kritisk tenkning i barneskolen (KRiT)

Dette tverrfaglige prosjektet, som er finansiert av Forskningsrådet, er eid av Utdanningsetaten i Oslo kommune og ledes av OsloMet. Det har som mål å utvikle en didaktikk for kritisk tenkning i barneskolen med utgangspunkt i barnelitteratur og nyheter. Norsk barnebokinstitutt er samarbeidspartner, sammen med Norsk Rikskringkasting og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring. Vår rolle er å bidra med kompetanse på barnelitteratur og litterære samtaler.

Kristin Ørjasæter, Niklas Lello og masterstudent Elisabeth Helland Larsen deltok på KRiT-konferansen. Niklas Lello viste en stand om Norsk barnebokinstitutt og Bærekraftsbiblioteket. Elisabeth Helland Larsen deltok med kunstnerisk innslag og som paneldeltaker. 2.6

Utdanninger og kurs

Norsk barnebokinstitutt har i 2022 drevet følgende undervisningstiltak:

- Masterstudiet i barne- og ungdomslitterær skrivekunst og formidling – 120 studiepoeng
- Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert) – 30 studiepoeng
- Forfatterutdanning i skrivekunst og litteraturformidling – 60 studiepoeng
- Dagskurs i spesialemer, for tilsatte i barnehager, kulturskoler m.m.
- Studiebesøk
- Skrivekurs for deltakere med flerspråklig bakgrunn
- Bestilte kurs av kortere eller lengre varighet

Instituttet har nå 30 studieplasser (15 heltidsekvivalenter) på nettstudiet, og til sammen 27 studieplasser (19,5 heltidsekvivalenter) på master- og forfatterutdanningen på bachelornivå, som har fysisk oppmøte. På hvert av studiene tilbys det et begrenset antall stipendplasser som dekker studieavgiften forbeholdt studenter med bakgrunn fra Asia, Afrika, Midtøsten eller Latin-Amerika. Forfatterutdanningen på bachelornivå har hatt slike plasser i en årrekke, og vi

har gode erfaringer med resultater når det gjelder å rekruttere studenter med ulik kulturbakgrunn.

Fagkollegium

Norsk barnebokinstituttets fagkollegium består av ansatte som underviser på tvers av studier og kurs. Fagkollegiet tilrettelegger all undervisningsvirksomhet.

I 2022 har kollegiet bestått av Ellen Aagaard (administrasjons- og studieleder), Øystein Espe Bae (Fagleder for nettstudiet), Endre Lund Eriksen (Førsteamanuensis i skrivekunst), Alice Lima de Faria (Lærer og veileder), Hilde Hagerup (Fagleder for masterutdanningen), Ayse Koca (Prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket), Veronica Salinas (Litteraturformidler utvikling og mangfold), Anne Skaret (Forsker), Bjørn Sortland (Professor i skrivekunst), Steffen R.M. Sørum (Fagleder for forfatterutdanningen på bachelornivå), Liv Marit Weberg (Lærer og kursutvikler) og Kristin Ørjasæter (Direktør og forskningsleder, konstituert fagleder for masterutdanningen).

Kvalitetsutvikling

Norsk barnebokinstitutt har vedtatte rutiner for kvalitetssikring og -utvikling av studiene. Som del av disse rutinene vedtar styret hver høst innsatsområder for undervisningen ved instituttet. Disse er del av grunnlaget for videreutvikling av både studiene og kollegiets pedagogiske kompetanse gjennom studieåret.

For 2021-22 ble følgende innsatsområder vedtatt av styret:

- Prioritering av UH-pedagogisk kompetanseplan for undervisningskollegiet
- Arbeide videre for rekruttering av en mangfoldigstudentmasse
- I større grad inkludere digitale former som tema i undervisningen i litteraturformidling

For perioden 2022-23 ble følgende innsatsområder vedtatt av styret:

- Styrke sammenhengen mellom forskning, utviklingsarbeid, kunstnerisk utviklingsarbeid og undervisning
- Styrke fagkollegiets arbeid med å omdanne studieplan til konkret undervisning
- Styrke studentdeltakelsen i undervisningsplanlegging og evaluering

Studentevalueringer

Studentene evaluerer studiene etter hvert semester. Dette er en viktig del av instituttets kvalitetssikringssystem, og resultatene er grunnlag for vurdering og eventuell revidering av studienes undervisningsopplegg og struktur.

Den skriftlige, anonyme evalueringen følges opp av samtaler med klassene hvor punkter fra evalueringen tas opp og studentene kan gi utfyllende tilbakemeldinger til instituttet. Evalueringene for 2022 viser at alle studentene som har svart på evalueringen vurderer sin opplevelse av studiene som «god» eller «for det meste god».

Masterstudiet i barnelitterær skrivekunst og formidling

Studiet er organisert med følgende emner:

- Verbale og visuelle virkemidler (1. semester): 15 studiepoeng
- Målgrupperelatert formidling (1. og 2. semester): 20 studiepoeng
- Skrivekunst (1.-3. semester): 30 studiepoeng
- Research og kildegransking (2. semester): 5 studiepoeng
- Kunstnerisk refleksjon (3. og 4. semester): 10 studiepoeng
- Masterprosjekt (3. og 4. semester): 40 studiepoeng

Masterstudiet ble opprettet i 2020 og tok opp sitt første kull på 11 studenter som startet i august 2020. Fire studenter sluttet i løpet av perioden.

Undervisningen ble under hele 2-årsperioden tilpasset koronasituasjonen, ved utstrakt bruk av digital undervisning i digital litteraturformidling.

Mens masterstudiets første semester har til hensikt å skape felles forståelse for barnelitterære praksis og teori, gir annet semester studentene i større grad mulighet til å utforske egne litterære og formidlingsrelaterte interesser. Tredje og fjerde semester har to hovedfokus: studentenes selvvalgte masterprosjekt, samt kunstnerisk refleksjon. Studentene har hatt individuell veiledning i masterprosjektet. Emnet kunstnerisk refleksjon har dratt nytte av kompetanse fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Syv studenter gikk opp til avsluttende eksamen i emnene Kunstnerisk refleksjon og Masterprosjekt våren 2022. Samtlige bestod. Etter eksamen arrangerte studentene en fremvisningsdag, der de presenterte masterarbeidet sitt for publikum.

Ni studenter, hvorav en med stipendplass, ble tatt opp til masterstudiets annet kull som startet i august 2022. Undervisningen er blitt lagt opp som blokk-undervisning, der ett emne undervises om gangen.

I det første semesteret ble det gitt undervisning i emnet Verbale og visuelle virkemidler. Ni studenter var oppmeldt til eksamen. Åtte studenter gjennomførte, og samtlige bestod.

Undervisningen i emnet Skrivekunst gis over tre semestre. Dette emnet ble høsten 2022 undervist i forlengelse av emnet Verbale og visuelle virkemidler. Høstsemesteret ble avsluttet med at emnet Målgrupperelatert formidling ble påbegynt. Våren 2023 blir dette emnet fokus i januar – mars. Deretter følger Skrivekunst før vårterminen avsluttes med emnet Research og kildegransking. Skrivekunstemnet avsluttes høsten 2023, deretter vil fokus for tredje og fjerde semester være masterprosjekt og kunstnerisk refleksjon.

Én student sluttet i løpet av det første semesteret, en annen student sa opp studieplassen til utløpet av første semester.

Undervisningspersonale

Utover instituttets fagkollegium har eksterne forelesere og workshopholdere med spesialkompetanse på ulike relevante områder vært engasjert igjennom hele året.

Veiledere på masterprosjektene våren 2022 har vært instituttets ansatte Bjørn Sortland og Alice Lima de Faria samt at Sigbjørn Mostue, Tone Johnsen og Gro Dahle ble engasjert spesielt for dette oppdraget.

Videreutdanning i samtidslitteratur for barn og unge (nettbasert)

Studiet har to emner som hvert gir 15 studiepoeng:

Emne 1: Samtidslitteraturens egenart, mangfold og utvikling i et formidlingsperspektiv (Høstsemesteret)

Emne 2: Fordypning i formidling og samtidslitterære tendenser (Vårsemesteret)

Kullet følger studieplan revidert våren 2020. 24 studenter gikk opp til avsluttende eksamen våren 2022.

Studiet hadde opptak av nytt kull våren 2022, med søknadsfrist 1. mai. Det kom inn i underkant av 40 søknader, noe som er betydelig færre enn året før. 29 studenter takket ja til tilbudt studieplass, med oppstart 29. august.

Undervisningspersonale

I tillegg til instituttets fagkollegium har eksterne forelesere vært engasjert ved behov. Liv Marit Weberg var konstituert fagleder i perioden 1.8-1.11.2022.

Forfatterutdanningen i skrivekunst og litteraturformidling på bachelornivå

Studiet er organisert med følgende emner:

Skrivekunst 1 (1. og 2. semester): 10 studiepoeng

Tekst- og teoristudier 1 (1. og 2. semester): 15 studiepoeng

Litteraturformidling 1 (1. og 2. semester): 5 studiepoeng

Skrivekunst 2 (3. og 4. semester): 15 studiepoeng

Tekst- og teoristudier 2 (3. og 4. semester): 10 studiepoeng

Litteraturformidling 2 (3. og 4. semester): 5 studiepoeng

Utdanningen gjennomføres ved i alt 22 samlinger over fire semestre. Hver samling går over tre dager. I tillegg er studentene ute i «felten» og observerer litteraturformidlere i arbeid (andre semester) og på skolebesøk i grunnskolen med egne formidlingsopplegg (fjerde semester), som en del av undervisningen i litteraturformidling.

Nåværende kull består av 15 studenter som hadde oppstart høsten 2021. Etter første studieår gikk alle 15 opp til eksamen våren 2022. Samtlige bestod og startet på sitt andre studieår samme høst.

Undervisningspersonale

I tillegg til instituttets fagkollegium engasjeres eksterne forelesere ved behov, og ved hver samling er det et forfatterbesøk. Veiledere for studentenes hovedprosjekter: Sigbjørn Mostue, Tyra Teodora Tronstad, Taran Bjørnstad, Bjørn Sortland og Steffen R.M. Sørum. Widar Aspeli har vært engasjert som ekstern ressurs i emnene Litteraturformidling 1 og 2.

Alumni

Instituttet legger til rette for at tidligere studenter kan møtes to ganger i året. Tema for vårsamlingen er skrivekunst, og litteraturformidling er tema for høstsamlingen.

Deltakerne bidrar med egen kompetanse og erfaring på samlingene, og får mulighet til diskusjon med og tilbakemelding fra alumnigruppa så vel som fagtilsatte ved instituttet og andre aktører på feltet. Samlingene skal styrke faglige nettverk både mellom alumnene og til andre fagmiljøer, og bidra til fagutviklingen på instituttets utdanningsområder.

Alumnisamlinger i 2022:

Den første samlingen, med tema skrivekunst, ble holdt i instituttets lokaler lørdag 26.3.

Alumner fra instituttets skrivekunstutdanninger var invitert. Steffen R.M. Sørum holdt en faglig innledning, før alumnene presenterte og diskuterte egne pågående prosjekter. 20 påmeldte.

Samling to ble holdt under Appelsiniefestivalen i Skien 28.9.

Samarbeidet med festivalen har pågått siden 2021, og til denne samlingen var alumner fra alle studiene våre invitert. Vi hadde påmeldte fra både skrivekunststudier og nettstudiet i samtidslitteratur.

I løpet av formiddagen observerte deltakerne festivalens formidlingsopplegg for barn og unge. Resten av dagen diskuterte alumner og festivalforfattere både de aktuelle formidlingsoppleggene, og det å arbeide med litteraturformidling for barn og unge mer generelt. Deltakerne var også invitert til andre arrangementer på festivalen, bl.a. forfattersamtaler og festivalkro.

Liv Marit Weberg deltok fra instituttet. 10 påmeldte.

Kurs og undervisningsoppdrag

(Se vedlegg til årsmeldingen for utfyllende liste)

Bok for alle. En læringsressurs. Kursmodul på bibliotekutvikling.no

Et samarbeid mellom Trøndelag fylkesbibliotek og Norsk barnebokinstitutt ved Veronica Salinas.

Kurset publiseres på Nasjonalbibliotekets læringsplattform bibliotekutvikling.no. Nettbasert kurs for å legge til rette for og støtte bibliotekenes arbeid for å nå ut og skape gode formidlingsmøter med alle barn mellom 0 til 6 år.

Kurs for deltakere med flerspråklige erfaringer

Vi fortsatte satsningen på skrivekurs med vekt på flerspråklige erfaringer i barne- og ungdomslitteraturen, etter både godt antall søkere og gode og nyttige tilbakemeldinger fra deltakerne i 2020 og 2021. Bjørn Sortland og Ayse Koca holdt kurs i vårsemesteret over tre kvelder 21. april, 18. og 19 mai. Det har vært gode søkertall og tilbakemeldinger også i år.

Studiebesøk

Vi videreførte tradisjonen med å tilby formidling av nyere barnelitteratur til institusjoner som ønsker dette.

Liv Marit Weberg og Ayse Koca har gjennomført følgende studiebesøk:

Formidling av Bærekraftsbiblioteket og nyere litteratur til lærerstudenter v/OsloMet. Ca. 60 studenter. 15.9

Formidling av Bærekraftsbiblioteket, nyere litteratur og omvisning NBI til lærerstudenter v/OsloMet. Ca. 60 studenter, 27.9

Samarbeid med Fagskolen for bokbransjen

Norsk barnebokinstitutt videreførte samarbeidet med Fagskolen for bokbransjen og utviklet brev/underviste i barnelitteraturhistorie og barnelitteraturens egenart. Liv Marit Weberg gjennomførte digitalt kurs våren 2021, 10.-11.3.

Formidling

- Norsk barnebokinstitutt har i 2022 avholdt 7 arrangementer og seminarer, 5 i egen regi og 2 i samarbeid med andre. *Pandemien covid-19 la føringer for gjennomføringen av kun ett av disse.*
- *Det har blitt publisert 9 episoder av podkasten Barnebokprat*
- I alt har Norsk barnebokinstitutts ansatte i løpet av 2022 publisert 28 (2021: 17) artikler på våre egne nettsider.
- Ansatte har i tillegg foredratt, deltatt i debatt eller moderert ved 49 (2021: 28) arrangementer (både via strømming og fysisk deltakelse)

Informasjon og presse

(Tall fra 2021 i parentes)

Nettsidesaker: 91 (99)
Nyhetsbrev: 9 (8)
Pressemeldinger: 5 (2)
Invitasjoner og utlysninger: 5 (2)

Mediedekning

Norsk barnebokinstitutt har i 2022 hatt en mediedekning på totalt 172 innslag. (2021: 143). Økningen kan tilskrives at pandemien nå er over, flere nyhetssaker, større synlighet for enkelte prosjekter, samt en debatt om litteratur og lesning. Oversikten omfatter alt fra intervjuer, kronikker, debattinnlegg, nyhetssaker, oppslag, omtaler og notiser i/på:

- Aviser, ukeaviser og andre på nett
- Aviser, ukeaviser og andre på papir
- Nyhetsbyråer
- Radio

30 av innslagene omtaler Norsk barnebokinstitutts arrangementer på ulike nivåer, 22 innslag er relatert til de 3 studiene forfatterutdanningen på bachelor-nivå, masterutdanningen i skrivekunst og formidling og nettstudiet i samtidslitteratur, og 9 av innslagene er relatert til Formidlingslaboratoriet. I 102 av innslagene blir de ansatte selv intervjuet eller omtalt, deres prosjekter omtalt, eller de bidrar med kronikk, debattinnlegg, kommentarer eller artikler. 70 av innslagene er et resultat av synliggjøring fra Norsk barnebokinstitutts side på ulike nivåer; gjennom direkte kontakt, kronikker, debattinnlegg, pressemeldinger og nyhetsbrev. De resterende er et resultat av initiativ fra andre aktører og media selv. Se årsmeldingens vedlegg for fullstendig oversikt over mediedekningen.

Nettsider

Barnebokinstituttets nettsted ligger på domenet barnebokinstituttet.no. Sidene driftes av Norsk barnebokinstitutt og Ignitias.no/MU Publishing

Nettstedsstatistikk

(Tall fra 2021 i parentes)

Nettsted	Antall besøk:	Antall brukere:	Sidevisninger
barnebokinstituttet.no	89 173 (87 859)	64 667 (63 286)	153 806 (149 438)

Sosiale medier

Sosiale medier erstatter i stor grad nettsidene som hovedarena for formidling av nyhetsoppdateringer. Disse kanalene benyttes også i markedsføring av instituttet og våre studier. Et overblikk over antall innlegg og oppdateringer følger, med tall fra 2021 i parentes.

Twitter: 55 (76) oppdateringer 2 499 følgere (-78)
Facebook: 199 (190) oppdateringer 8 196 følgere (+1082)
Instagram: 58 (72) oppdateringer 4 840 følgere (+522)
412 (340) stories

Totalt: 724 (678) oppdateringer 15 535 følgere (+1526)

Podcast «Barnebokprat»

Norsk barnebokinstitutt etablerte podkasten *Barnebokprat* høsten 2021. Podkasten skal knytte kunnskap om barne- og ungdomslitteratur sammen med aktuelle tendenser i samtiden – for voksne. Den retter seg i særlig grad mot bibliotekarer, lærere, studenter, forskere, forfattere, illustratører og andre formidlere. Podkasten har hatt gjester fra det barnelitterære feltet, fra forskere og fagfolk til kunstnere og formidlere, og folk fra andre kunst- og kulturfelt, i tillegg til en rekke bidrag fra instituttets egne ansatte, og er knyttet til punktet i strategiplanen om å utvikle ny formidling av egen og andres fagkunnskap.

De 9 publiserte episodene i 2022 har pr. 31.12.22 blitt lastet ned totalt 2694 ganger i 43 land. Tallene forandrer seg stadig på grunn av fortløpende nedlastninger.

Å røre og berøre leserne, del 1

3.2.2022, 2.SESONG, 1.EPISODE, NEDLASTNINGER: 416 pr. 31.12.22

Hvis vi forfattere skal nå leserne våre, må vi røre og berøre dem. På en eller annen måte. Hvor mye er basert på den enkeltes erfaringer? Er det mulig å sette opp en liste med fellesfaktorer? Finnes det en sammenheng med kvalitet, eller er det som rører, en autonom størrelse? **Møt Helene Uri, Ingrid Nielsen, Thor Magnus Tangerås og Birgitte Eek.** Podkasten tar utgangspunkt i et seminar vi hadde på Norsk barnebokinstitutt 11. november 2021 med tittelen «Rørt».

Å røre og berøre leserne, del 2

24.2.2022, 2.SESONG, 2.EPISODE, NEDLASTNINGER: 252 pr. 31.12.22

Vi er tilbake med del 2 om hva som rører og berører. Vi tar utgangspunkt i at hvis vi forfattere skal nå leserne våre, må vi røre og berøre dem, på en eller annen måte. Denne gangen snakker vi blant annet om begrepet kama muta, litterære virkemidler, negative rom og hvordan det er å lese samme tekst som ung og som godt voksen. **Møt Helene Uri, Ingvild Rishøi, Hilde Hagerup, Lene Ask, Peder Kjøs og Birgitte Eek.** Også denne episoden tar utgangspunkt i et seminar på Norsk barnebokinstitutt 11. november 2021 med tittelen «Rørt».

Et dykk ned i Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur

17.3.22, 2.SESONG, 3.EPISODE, NEDLASTNINGER: 287 pr. 31.12.22

Denne episoden handler om Kulturdepartementets priser. Norsk barnebokinstitutt administrerer jury og prisutdeling, og 11. mars 2022 ble prisene for bokåret 2021 utdelt. Formidlingsleder **Birgitte Eek** snakker med juryleder **Asbjørn Kolberg**, og i tillegg hører vi klipp fra talen til kultur- og likestillingsminister **Anette Trettebergstuen** og takketalen til illustratør og forfatter **Hilde Hodnefjeld** som vant Bildebokprisen for *Uppsa*. Til slutt intervjues **Christoffer Lamøy** som vant Debutantprisen for boka *Hjemsøkt*.

Visuell fortelling

28.4.22, 2.SESONG, 4.EPISODE, NEDLASTNINGER: 395 pr. 31.12.22

Denne episoden tar for seg seminaret *Metoder i visuell fortelling* som ble avholdt ved Norsk barnebokinstitutt høsten 2021 for illustratører og tegneserieskapere. Du møter forfatter, illustratør, scenograf og førsteamanuensis i visuell og digital litteratur ved Norsk barnebokinstitutt **Alice Lima de Faria** i samtale med formidlingsleder **Birgitte Eek**, og får høre klipp fra programposter med scenograf **Dagny Drage Kleiva** og filmklipper **Simen Gengenbach**.

Rød tråd? Om dramaturgi og dramaturgiske metoder

23.6.22, 2.SESONG, 5.EPISODE, NEDLASTNINGER: 365 pr. 31.12.22

Som en del av sin kunstneriske refleksjon ved avgangseksamen på masterstudiet i skrivekunst og formidling ved Norsk barnebokinstitutt 2020-2022, laget **Elisabeth Helland Larsen** podkasten "Rød tråd?" Larsen hadde aldri laget podkast før, men hadde lyst til å drøfte tilnærming til dramaturgi, dramaturgiske metoder og rød tråd fra ulike perspektiv. Andre medvirkende: **Åse Ombustvedt, Vilde Kamfjord, Håkon Marcus, Alice Lima de Faria, Hilde Hagerup, Alfred** og **Birk Helland Bakke**.

Bærekraftsbiblioteket - hva kan litteraturen bidra med?

15.9.22, 3.SESONG, 1.EPISODE, NEDLASTNINGER: 278 pr. 31.12.22

I denne episoden av Barnebokprat snakker vi om Bærekraftsbiblioteket med prosjektleder **Ayse Koca**. Hva skal vi med dette digitale biblioteket? Hva kan litteraturen i Bærekraftsbiblioteket gjøre med leseren? Hvordan fungerer biblioteket for målgruppen? Ayce Koca i samtale med **Birgitte Eek**, formidlingsleder, Norsk barnebokinstitutt.

Parallellspråklige bøker – hva er det?

27.10 2022, 3.SESONG, 2.EPISODE, NEDLASTNINGER: 252 pr. 31.1.222

I denne episoden av Barnebokprat snakker **Ayse Koca** og **Veronica Salinas** om parallellspråklige bøker. Hva er en parallellspråklig bok? Hvorfor lages de? Hvilke erfaringer har vi fra formidling av disse bøkene og hva gjør de med språket til og identiteten hos unge lesere? Koca er forfatter og prosjektleder for Bærekraftsbiblioteket ved Norsk barnebokinstitutt. Salinas er forfatter og jobber som litteraturformidler for utvikling og mangfold og forsker ved Norsk barnebokinstitutt.

Litteraturformidling til alle barn!

24.11 2022, 3.SESONG, 3.EPISODE, NEDLASTNINGER: 253 pr. 31.12.22

Camilla Heimstad Bergsens, **Veronica Salinas** og **Kristin Ørjasæter** snakker om litteraturformidling som kan fungere for alle barn uansett hvem de er og hvilke behov de har. Det skal handle om barnas møter med bildebøker og litteratur i barnehagen, og erfaringer fra Norsk barnebokinstitutt's samarbeidsprosjekt «Bok til alle fysisk og digitalt» hvor vi hadde som mål å utvikle en metode for å formidle litteratur til alle barn. Prosjektet var i samarbeid med Vestfold og Telemark fylkesbibliotek, Horten bibliotek, Leser søker bok og Bjørnestien barnehage i Horten.

Hva er god formidling til barn og unge?

21.12 2022, 3.SESONG, 4.EPISODE, NEDLASTNINGER: 196 pr. 31.12.22

Hvert år reiser flere hundre forfattere på turné. De besøker skoler over det ganske land og formidler litteratur og kulturell kapital til flere tusen elever. Om det er en trereters eller fastfood bestemmes av dem som sender forfatterne ut, nemlig Den kulturelle skolesekken. Hva skal til for at en forfatter kan reise land og strand rundt på turne? Hva forventes av forfatteren? Hva kan forfatteren forvente seg å møte? Og hvorfor skal elevene i det hele tatt få kunstmøter, har det noen poeng? I NBI har vi tre utdannelser hvor litteraturformidling står sentralt. Studentene undervises både teoretisk, men skal også ut og teste egne opplegg på skolen. Derfor ønsket vi også å lage en podkastepisode om dette temaet.

Medvirkende:

Steffen R.M. Sørum, Fagleder for forfatterutdanningen på bachelornivå, NBI (programleder),

Endre Lund Eriksen, forfatter og førsteamanuensis i skrivekunst, NBI, **Eldrid Johansen**, forfatter og produsent for litteraturproduksjoner i DKS Viken, **Bjørn Harald Solberg** Kristiansen, produsent DKS Viken Kulturarv.

Utstillinger

Vi har i 2022 vedlikeholdt og oppdatert vår bokutstilling, som viser bøker fra tidligere studenter og forfattere som jobber ved instituttet. Vi har også hengt opp originaltegninger av forfatter og illustratør Finn Havrevold i våre lokaler. Bildene ble gitt til instituttet fra en privatperson for en tid siden.

Vi har gjennom året også vist illustrasjoner fra «månedens illustratør» på storskjerm i salongen, i tillegg til at vi har stilt ut vinnerbøker fra Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur.

Arrangementer og seminarer i egen regi

11. mars 2022

Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur for bokåret 2021

Kultur- og like-stillings-minister Anette Trettebergstuen delte ut sju priser på til sammen kr 350 000 til forfattere, oversettere, illustratører og tegneserie-skapere. Norsk barnebokinstitutt administrerer jury og prisutdeling

Litteraturprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Kristine Rui Slettebakken** for *Sommer med Jo*, Gyldendal

Bildebokprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Hilde Hodnefjeld** for *Uppsa*, Gyldendal

Fagbokprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Line Halsnes** for *Tøffe maskiner*, Cappelen Damm

Debutantprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Christoffer Lamøy** for *Hjemsøkt*, Gyldendal

Tegneserieprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Nora Dåsnes** for *Ubesvart anrop*, Aschehoug

Illustrasjonsprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Kari Stai** for illustrasjonane til si eiga bok *Passe happy*, Samlaget

Oversetterprisen for 2021 på kr 50 000 gikk til **Hedda Vormeland** for oversettelsen fra nederlandsk av Annet Schaaps *Lampe – et sjøsalt eventyr*, Omnipax.

Deltakere fysisk: 110

Deltakere strømming: 150

Sted: Store auditorium, Nasjonalbiblioteket

11. mai 2022

Fri! Et seminar om det frihetlige i barnelitteraturen

Får kunstneriske krav være i forgrunnen når barnelitteratur skal drøftes og evalueres? Er viktige frihetlige aspekter i ferd med å bli svekket? Er forfatterne blitt reddere enn de var før? Historien har mange eksempler på barnelitterær verk som bryter med forventningene til hva

som kan skrives og illustreres, og som derfor møter motstand fra voksne, enten de er formidlere, lærere, foresatte eller forleggere.

Program 11. mai kl 10.00-15.00

Velkommen, innledning, **Kristin Ørjasæter** og **Dag Larsen**.

Opplesning fra *Tjuven* av Rune Belsvik ved **Arturo Tovar**.

Thorvald Steen: Det frihetlige i litteraturen.

Dag Larsen: Det frihetlige, det pedagogiske og de vidunderlige algoritmene.

Soudabeh Alishahi leser fra *En vakker dag*.

Gro Dahle: Om å ta seg friheter.

Musikalsk innslag ved **Veronica Salinas** og **Maria Orieta**.

Nisrin Maktabi Barkouki: Flerspråklige barn?

Kristin Ørjasæter: Representasjon, identitet og kunstneriske konsekvenser.

Panelsamtale: **Gro Dahle**, **Dag Larsen**, **Kristin Ørjasæter**.

Deltakere fysisk: ca. 50

Deltakere strømming: 10

Sted: 70-rommet, Halvbroen

15. juni 2022

Studenter fra Norsk barnebokinstitutt presenterer sine masterprosjekter

Første kull fra Masterutdanningen i skrivekunst og formidling ved Norsk barnebokinstitutt presenterte sine masterprosjekter for bransjen.

Program

Velkommen ved **Kristin Ørjasæter**, direktør Norsk barnebokinstitutt.

Om arbeidet på masterstudiet i skrivekunst og litteraturformidling, ved fagleder **Hilde Hagerup**. Hilde leder oss gjennom dagens program.

Åse Ombustvedt: *Villmarksliv*

Åse skriver en ungdomsroman om en gutt som har et vanskelig forhold til faren sin. Gutten har levd hardt en stund. En sen høstkveld oppsøker han en tidligere lærer. Læreren forsøker å hjelpe han. Handler om relasjoner, vennskap, forviklinger og litt forelskelse.

Veileder: Gro Dahle

Vilde Kamfjord: *På omveien hjem*

Vilde Kamfjord har gjort en adaptasjon av sin egen roman «På omveien hjem» som kom ut på Gyldendal i 2019. (Nesten) hele handlingen utspiller seg på toget mellom Oslo S og Lillehammer. I løpet av turen blir vi svært godt kjent med Vinde (12) som reiser alene og tilfeldigvis blir sittende ved siden av Britt. Gjennom samtalen mellom de to vikler fortellingen seg ut og det vi tror vi forstår viser seg å kanskje ikke være helt som vi antok likevel.

Veileder: Tone Johnsen

Elisabeth Helland Larsen: *Kaffejaen Feriefjaen Pappafaen*

Teksten er skrevet som et langt slips på 90 sider. Historien følger May som er 15 år og veldig forbanna. Vi følger henne i ett år med spesialskole, hvor hun er plassert med to andre outsiders. Veileder: Alice Lima De Faria.

Johanne Scheen Jahnsen: *Tonnes mot røkla*

Dette masterprosjektet er et lyddrama med tittel «Tonnes mot røkla». Vi møter ti år gamle Tonnes som er elevrådsrepresentant i 4A. Det er han som lager regler i skolegården, men det liker ikke de andre i klassen. Faktisk så har Tonnes nettopp fått seg en fiende. Muligens også en venn, for Stine i 4B trenger en miljøvenn for livet. Men kan gode ledere også være gode venner? Veileder: Bjørn Sortland. Lyddesign ved Julie Gusrud Gundersen.

PAUSE

Hilde Hodnefjeld: *Georg og Gravers begravelserbyrå*

Hilde Hodnefjeld har skrevet en roman for barn, cirka 9-12 år.

Den handler om Georg Graver, enebarn. Foreldrene driver Gravers begravelserbyrå, eneste begravelserbyrået i den lille byen. Georg har en egen evne. Han kan snakke med lik. Men det er det bare Werner som vet. Veileder: Gro Dahle

Håkon Solheim Marcus: *Villdyr*

Dette er første gang Håkon skriver en bok. "Villdyr" er en fantasyroman rettet mot barn rundt 12 år, som handler om hamløpere – et hemmelig samfunn av ville dyr som kan gjøre seg om til mennesker. Vi følger en ung jente som oppdager at hun er en hamløper, og prøver å finne ut hvilken dyreslekt hun hører til. Veileder: Sigbjørn Mostue.

Irmelin Persdatter Gustavsen: *Maneter*

Irmelin har skrevet manus for TV, som har arbeidstitel «Maneter». Julia har opplevd mange «nye starter» i sitt 17 år lange liv. Den siste «nye starten» skal skje i et fosterhjem i indre Østfold. Og det hadde kanskje gått bra. Hadde det ikke vært for Amanda.

Veileder: Tone Johnsen.

Utdeling av vitnemål ved Kristin Ørjasæter og Hilde Hagerup

Velkommen til forfriskninger i Slottsbiblioteket

Deltakere fysisk: 55

Sted: Store auditorium, Nasjonalbiblioteket

10. november 2022

Forventninger til barne- og ungdoms-litteratur i dag.

Seminar med innspill fra kunstnerisk og vitenskapelig forskning

Forestillingen om at litteratur kan bidra til barn og unges dannelse, kan spores tilbake til 1700-tallet og omgir også dagens barne- og ungdomslitteratur. I kulturmeldingen *Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida* (2018) argumenteres det for at kunst og kultur har sentral betydning for barn og unges utvikling, både på individ- og samfunnsnivå. Forskningsprosjektet *Barnelitterære dannelsesprosesser. Kunstnerisk og vitenskapelig utforskning av forestillinger om hva barnelitteratur skal være og gjøre* (2020 – 2022) undersøker hvordan slike forventninger

påvirker barne- og ungdomslitteraturen i dag. På seminaret presenterte forskere og skrivekunstnere som deltar i prosjektet sine arbeider, både ferdigstilte og pågående.

Seminaret ville også ære en pioner innen barnelitteraturforskning, Kari Skjønberg. Hun har blant annet gitt opphav til NBI-stipend, som er et arbeidsstipend som skal rekruttere nye forskere til feltet. Kari Skjønberg-prisen hedrer en etablert forsker. På seminaret holdt stipendvinneren et foredrag, og prisen ble delt ut.

Program

Velkommen ved **Kristin Ørjasæter**.

NBI-stipendforelesningen ved **Siv Therese Omland**: Enkel og kompleks, kvalitetsbegrepet i småbarnsbildebøker. Kan småbarnsbøker være komplekse etter andre kriterier enn i bøker for eldre barn og voksne? Omland diskuterer hva kvalitet kan være i bildebøker for de yngste barna.

Liv Marit Weberg: Er det mulig å skrive fram en karakter alle kan kjenne seg igjen i? Weberg vil lese fra en tekst hun arbeider med, og hun vil drøfte den litterære karakterens egenskaper. Hvor plassert må karakteren være? Må den ha kjønn? Hva med hudfarge? Geografisk plassering? Klasse? Hvor mange identitetsmarkører er nødvendige for at karakteren skal tre fram for leseren?

Rikke Frøyland: Litterære bærekraftsdialoger

Frøyland undersøker hvordan bærekrafts- og energidilemmaer kommer til uttrykk i dialoger mellom sentrale karakterer i romanene Anna (2013) av Jostein Gaarder og Blå (2017) av Maja Lunde.

Bjørn Sortland: Kan Bjørn fra Bømlo bli Bheki fra Swaziland? Bheki Dlamini vil at Bjørn Sortland skal skrive en førstepersonsfortelling om livet og kampen hans, og gir forfatteren frihet til å forme det biografiske stoffet som en roman. Men er det mulig for Bjørn fra Bømlo å skrive seg inn i hodet på en mann som har blitt forfulgt, fengslet og torturert i et land han selv ikke har vært i?

Nina Goga: Hvordan vurderer voksne bokmeldere oppfordringen til barneleseren om å handle?

Goga har studert anmeldelser av barnelitterær sakprosa om klima- og miljøspørsmål og reflekterer i innlegget over en viss dissonans mellom voksnes holdning og handling i møte med slike spørsmål.

Berit Martha Christel Huntebrinker: Økoborgerskap i multimodale fortellinger. Huntebrinker trekker frem eksempler fra bildebøker og tegneserier og spør hvordan barnelitteratur benytter ord og bilder i håndteringen av miljørelaterte spørsmål.

Utdeling av Kari Skjønberg-prisen

Kari Skjønberg-prisen til fremme av forskning om barne- og ungdomslitteratur deles ut av en jury nedsatt av Kari Skjønbergs fond. Juryen vil dele ut prisen til årets prisvinner.

Dag Larsen: Når fortellingen vil mer enn karakterene

Larsen leser utdrag fra en ufullført roman og diskuterer hvorfor den ikke er blitt ferdig: Har det med karakterene å gjøre, handlingsutviklingen, motivet?

Hilde Dybvik: Å tisse, eller ikke tisse. For små barn er det å lære seg å kontrollere tissingen en viktig overgang på veien mot å bli et større barn. Dybvik diskuterer tissing som motiv i småbarnslitteratur og argumenterer for at tissing både kan være et bilde på sårbarhet og på frihet, opprør og selvstendighet.

Inger-Kristin Larsen Vie: Læreroppfatninger om biografier. Hvilke oppfatninger har lærere om elevers møter med biografier? Vie har intervjuet lærere om hvilket dannelsespotensial de mener biografier kan ha i undervisningssammenheng.

Steffen R.M. Sørum: Dyr i krig

Mennesket har kriget siden tidenes morgen. Ved menneskets side har dyrene stått last og brast. Sørum reflekterer over dyrenes status i barne- og ungdomslitteratur og forteller om boka han selv holder på å skrive om hvordan dyr benyttes i krig.

Anne Skaret: Bærekraftsbiblioteket. Bærekraftig utvikling er ett av de tverrfaglige temaene i læreplanen for grunnskolen. Bærekraftsbiblioteket presenterer bøker som tangerer FNs bærekraftsmål. Skaret har undersøkt hvilke forestillinger om barnelitteratur og lesing dette biblioteket rommer.

Lykke Guanio-Uluru: Dataspill som dannelse. På bakgrunn av en spørreundersøkelse utført blant elever på 9. trinn, og med støtte i spillforskning og teorier om sansning og kognisjon, diskuterer Guanio-Uluru hvordan dataspill kan være redskaper i ungdommers identitetseksperimentering.

Kristin Ørjasæter: Litterær samskaping; hva kan det være?

I 2017 lyste Kulturrådet ut midler som skulle stimulere frie kunstnere til å skape skrivekunst sammen med barn og unge. Ørjasæter har lest rapportene fra prosjektet og diskuterer noen av dilemmaene de avdekker.

Avslutningsdiskusjon

Deltakere fysisk: ca. 50

Deltakere strømming: ca. 30

Avspillinger av strømming: ca. 90

Sted: 70-rommet, Halvbroren

23. november 2022

Litteratur for alle! Seminar om universell utforming

Nasjonal bibliotekstrategi slår fast at «bibliotekene skal bidra til å forme et samfunn der kunnskap, kultur, litteratur og lesing er tilgjengelig for alle og brukes av flest mulig.» Dette har vært tema for Norsk barnebokinstitutt's samarbeidsprosjekt «Bok til alle fysisk og digitalt», som har hatt som mål å utvikle en metode for litteraturformidling som kan fungere for alle barn uansett hvem de er og hvilke behov de har. Arbeidet ble gjennomført i tett samarbeid med en barnehage som bruker alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) i hverdagen til og med alle barna i barnehagen. (Dette var i samarbeid med Vestfold og Telemark fylkesbibliotek, Horten bibliotek, Leser søker bok og Bjørnestien barnehage i Horten).

Veronica Salinas fra Norsk barnebokinstitutt ledet oss gjennom dagen.

Program:

Velkommen ved **Kristin Ørjasæter**, direktør Norsk barnebokinstitutt.

Tegne med ASK ved **Camilla Heimstad Bergseng**, spesialpedagog, Universitetet i Sørøst-Norge. Om barnas mange ulike møter med ASK, bildebøker og litteratur i barnehagen fra Bok til alle-prosjektet.

Et bibliotek for alle ved **Ellen Marit Schjerverud**, prosjektleder og bibliotekar, Horten bibliotek.

Taktil språklighet ved **Kari Schjøll Brede**. Hvordan kan vi jobbe med andre sanser og litteratur i barnehagen? Høytlesing med øynene, ørene, hendene og fingrene. Er taktile bøker en måte å gjøre litteratur mer tilgjengelig på?

Dialogisk formidling ved **Veronica Salinas**, litteraturformidler og forsker, utvikling og mangfold, Norsk barnebokinstitutt.

Bokproduksjon med grafiske symboler? Ved **Svein Størksen**, forlegger, Magikon forlag.

Panelsamtale: Barnehager må tenke universell utforming, lærere og bibliotekarer også. Kan vi tenke nye måter å formidle på? Hvor brenner det? Deltakere: **Hilde Kolstad Danielsen**, seniorrådgiver/logoped i ASK-avdelingen i Statped, **Camilla Heimstad Bergseng**, spesialpedagog ved Universitetet i Sør-ØstNorge, **Svein Størksen**, forlegger Magikon og **Veronica Salinas**, Norsk barnebokinstitutt.

14.30-15.00 Spørsmål fra salen og oppsummering ved **Veronica Salinas**, Norsk barnebokinstitutt.

Deltakere fysisk: ca. 70

Deltakere strømming: ca. 30

Avspillinger av strømming: ca. 80

Sted: 70-rommet, Halvbroren

19. desember 2022

Avslutning for direktør Kristin Ørjasæter

Fra 1.1.2023 går Kristin Ørjasæter av som direktør ved Norsk barnebokinstitutt, og over i en ny stilling som professor, med arbeidsoppgaver innen forskning og undervisning.

Mandag den 19. desember 2022 ble hun takket av i en mottakelse på instituttet. Torbjørn Urfjell, styreleder ved instituttet, takket på vegne av styret. Han kunne samtidig overrekke en gave fra styret og instituttet til den avtroppende direktøren: et trykk av en av våre fremste barnebokillustratører, Mari Kanstad Johnsen. Bildet var hentet fra bildeboka P+E av Espen Dekko, som har vært student ved vår forfatterutdanning. Etter styrelederen takket Odin Adelsten Aunan Bohman, statssekretær i Kulturdepartementet, Kristin Ørjasæter for innsatsen på vegne av departementet og regjeringen. Videre fikk vi høre dikt fra Karen Frøslund Nystøyl, fagredaktør for scenekunst, litteratur og musikk i Periskop, og taler fra fagleder for instituttets forfatterutdanning på bachelornivå, Steffen R.M. Sørum og tidligere styreleder Trygve Nordby.

Elisabeth Helland Larsen, forfatter, skuespiller og klovn, fremførte et langdikt på vegne av alle studentene, hun var selv del av første kull ved vårt masterstudium. I tillegg var det taler fra tidligere utdanningsleder ved instituttet, Dag Larsen, Jens Morten Hanssen fra Nasjonalbibliotekets forskningsavdeling og Petter Aaslestad, nestleder i instituttets styre, før Kristin Ørjasæter selv tok ordet.

De fremmøtte fikk også høre et musikalsk innslag av jazzgitarist Per Einar Watle, som fremførte sin versjon av Ennio Morricones Love Theme fra den italienske filmklassikeren Cinema Paradiso.

Avtroppende direktør brukte anledningen til å takke studentene, de ansatte, sam-arbeids-partnere, instituttets styre, råd og styre- og rådsledere, tidligere og nåværende, for å nevne noen. Hun takket også sin forgjenger, Karin Beate Vold, og viste til at Nisrin Maktabi Barkouki overtar direktørstillingen i januar. Ørjasæter omtalte Barkouki som en person med «et brennende hjerte for barnelitteratur og målgruppene», og ba om at hun får like mange gode hjelpere som hun selv har hatt. Hun sa videre: «Akkurat hvor fremtiden vil ta Norsk barnebokinstitut, det vet jeg ikke. Det vil bli annerledes. Ikke bare fordi den nye direktøren er en annen type enn meg, men fordi betingelsene hele tiden endrer seg. Den som jobber for barnelitteratur, kan ikke ha begge beina på jorda og stå stille», før hun ønsket alle julefred.

Deltakere fysisk: ca. 60

Deltakere strømming: Lukket arrangement

Sted: Norsk barnebokinstituts egne lokaler

Arrangementer i samarbeid med andre

2. juni 2022

Fremtid på vent

Hva møter unge flyktninger som kommer alene til Norden fra et krigsherjet land? Hvordan bærer de sine historier, og hvilke situasjoner oppstår når traumer, håp og nederlag skal håndteres i møtet med en annen virkelighet? Dette var spørsmålene som ble stilt når instituttet og Norsk litteratur-festival inviterte til en samtale mellom den svenske sosial-antropologen **Elin Persson**, som i 2021 mottok Nordisk råds barne- og ungdoms-litteratur-pris for boka *De afghanska sönerna* og **Hilde Hagerup**, som er forfatter og professor i skrivekunst.

I samarbeid med Norsk Litteraturfestival.

Deltakere fysisk: ca. 70

Deltakere strømming: Ingen strømming

Sted: Sirkusteltet, Lillehammer

28. oktober 2022

Tabuer i barnelitteraturen

Barnebokkritikk, Periskop og Norsk barnebokinstitut inviterte til dagsseminar for kritikere og andre interesserte på Norsk barnebokinstitut

Forbuden frukt smaker best, men hvilke litterære epletrær er tyngst bevoktet i 2022? For bare noen år siden fikk vi en bølge barne- og ungdomsbøker som tok for seg emner som porno, incest, alkoholisme, selvmord, spiseforstyrrelser og vold i hjemmet, mens andre forfattere frydefullt boltret seg i politisk ukorrekte klisjeer. Hva har skjedd siden da?

Er det fortsatt litteraturens oppgave å sette i gang samtaler mellom barn og voksne om slikt som det ellers kan være vanskelig å snakke om? Eller finnes det noen emner som er så betente at vi nå helst vil at litteraturen holder kjeft om dem, eller i det minste behandler dem med den

ytterste respekt? Kan man, for eksempel, spøke med klimakrisen i en barnebok anno 2022, eller fremstille mennesker fra andre kulturer som rare og litt dumme? Hva kan en barne- og ungdomsbokforfatter *ikke* skrive om i dag? Og hva kan man skrive om nå, som var strengt tabubelagt for bare noen år siden? *Må* barnelitteraturen i siste instans være moralsk forsvarlig?

Program:

9.30–10.00: Kaffe, registrering

Velkommen v/ **Ingvild Bræin**, redaktør i Barnebokkritikk. Innledning ved **Kristine Holmelid** fra Senter for undersøkende journalistikk, UiB. Hvordan fange leserens oppmerksomhet?

Kunsten å vinkle en sak.

Paneldebatt: *Tabuer i barnelitteraturen*. Hva er de gamle tabuene, hva er de nye? Hva er de evige?

Panel: **Ingvild Alfheim** (førstelektor ved OsloMet), **Erlend Loe** (forfatter), **Guri Fjeldberg** (kritiker i Aftenposten og Barnebokkritikk, **Svein Nyhus** (illustratør og forfatter).

Moderator: **Hilde Dybvik** (førstelektor ved OsloMet, kritiker i Barnebokkritikk)

Workshops I, Workshops II, Workshops III:

Workshopene er rullerende. Workshop-holdere er **Guri Fjeldberg**, **Ingvild Alfheim**, **Erlend Loe**.

Opplegg Erlend Loe:

Øvelser i krenking: en invitasjon til å boltre seg i tabuer. Skriveøvelser.

Opplegg Ingvild Alfheim:

De nye tabuene: Hva slags muligheter får parodien når stereotypien settes under samfunnets kritiske lupe? Diskusjon.

Opplegg Guri Fjeldberg:

Hemmelighetenes historie på minst fire felt: nasjonal stolthet, moralske begrensninger, vonde hemmeligheter og brutale sannheter.

Plenumssamtale + oppsummering v/ Karen Frøsland Nystøyl, **Periskop**.

Deltakere fysisk: 55

Deltakere strømming: ca. 30

Sted: 70-rommet, Halvbroren

Annen formidlingsaktivitet

Annoteringsspalte i Norsklæreren

Ingeborg Sivertsen Landfald har skrevet NBIs spalte i Norsklæreren nr. 1,3 og 4 i 2022:

Pling i bollen! Poesi for barn.

Hva snakker vi om når vi snakker om sensitivitetlesere?

Historien om nordisk barnelitteratur.

Spalte i Barnehagefolk

Liv Marit Weberg skriver spalten *Lek med litteraturen* i tidsskriftet Barnehagefolk.

Formidlingsartikler på instituttets nettsider

Eek, Birgitte: *Skeivt kulturår? På rett vei* 22.6 (også publisert i Norsklæreren)

Klungland, Ida: *Jakten på leselysten* 20.10

Klungland, Ida: *Tospråklige bøker: større enn summen av delene* 17.11

Klungland, Ida: *Formidling i et flerkulturelt landskap* 22.6

Klungland, Ida: *Skeivhet og representasjon i norske barne- og ungdomsbøker* 14.6

Klungland, Ida: *Hvor mangfoldig er den flerkulturelle, norske barnelitteraturen?* 19.6
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Hva forteller en bokliste?* 22.11
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Hybridbokas historie.* 21.11
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Hvilke steder finnes i barneboka?* 16.9
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Historien om nordisk barnelitteratur,* 2.12 (en tidligere versjon er trykket i tidsskriftet Norsklæreren)
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Hva snakker vi om når vi snakker om sensitivetslesere?* 7.9 (en tidligere versjon er trykket i tidsskriftet Norsklæreren)
Landfald, Ingeborg Sivertsen: *Pling i bollen! Poesi for barn* 22.4 (også publisert i tidsskriftet Norsklæreren)
Weberg, Liv Marit: *Hvorfor det?* 12.10 (også publisert i tidsskriftet Barnehagefolk)
Weberg, Liv Marit: *Å lese bilder (for dummies)* 20.6 (også publisert i tidsskriftet Barnehagefolk)

Månedens illustratør

I spalten Månedens illustratør presenterer vi hver måned en illustratør som jobber innen barne- og ungdomslitteratur på våre nettsider, i sosiale medier som Facebook og Instagram og på skjerm i våre lokaler. I månedene desember-januar og juli-august presenterer vi én illustratør over to måneder.

Spalten har i 2022 hatt **7 878** (6 811) sidevisninger på våre nettsider.

Nedenfor følger en oversikt over de presenterte illustratørene gjennom året.

Januar: Victoria H. Hamre

Februar: Kristina Farstad Bjerkek

Mars: Linnea Vestre

April: Sunniva Sunde Krogseth

Mai: Odin Helgheim

Juni: Borghild Fallberg

Juli/august: Jenny Løvlie

September: Nikolai Lockertsen

Oktober: Joachim Berg

November: Thea Jacobsen

Desember: Tiril Haug Johne